

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU WSPÓŁPRACY
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE
NA LATA 2015 – 2017
ZA ROK 2017**

Kwiecień 2018 r.

**Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa**

Program współpracy powstał w ramach projektu „Synergia – program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Zadania realizowane w ramach wdrażania Programu.....	5
II. Sposób realizacji Programu – priorytetowe zadania MRPiPS.....	6
II.1. Realizacja programów rządowych i resortowych.....	6
II.1.1. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.....	7
II.1.2. Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020.....	9
II.1.3. Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020.....	10
II.1.4. Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności.....	11
II.1.5. Program Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.....	12
II.1.6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.....	13
II.1.7. Rządowy Program dla Rodzin Wielodzietnych.....	14
II.1.8. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020.....	15
II.1.9. Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.....	15
II.1.10. Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „MALUCH”.....	16
II.1.11. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej.....	17
II.2. Trzeci sektor w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.....	18
II.3. Podniesienie jakości współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi.....	27
II.3.1. Polityka informacyjna, patronaty, rekomendacje, komisje konkursowe.....	27
II.3.2. Fundacje.....	30
II.3.3. Integracja działań MRPiPS.....	30
II.3.6. Wzmacnianie partnerstwa publiczno-społecznego.....	43
II.4. Poprawa jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie.....	43
II.4.1. Funkcjonowanie regulacji wewnętrznych w MRPiPS dotyczących konsultacji społecznych.....	43
II.4.2. Konsultacje publiczne w MRPiPS – na przykładzie projektu „Konsultacje+”.....	44
II.5. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału organizacji pozarządowych oraz współpracy z administracją publiczną.....	46
II.6. Wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej w ramach inicjatyw nieformalnych.....	50
III. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu.....	50
IV. Podsumowanie.....	53

Wstęp

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej MRPiPS) jako pierwsze podjęło się opracowania resortowego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi pn. *Program współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2015 – 2017* (dalej Program), włączając współpracujące z MRPiPS organizacje III sektora w każdy etap tworzenia Programu. Podstawę prawną tworzenia Programu stanowi art. 5b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2018 r. poz. 450) (dalej UDPPiW).

Program¹ został przyjęty zarządzeniem nr 30 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 października 2014 r.². Główny ciężar prac spoczywał na *Zespole do spraw opracowania programu współpracy MRPiPS na lata 2015-2017 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 UDPPiW*³. Do zadań Zespołu należała analiza stanu współpracy komórek organizacyjnych MRPiPS z organizacjami pozarządowymi, opracowanie na tej podstawie Programu oraz zajmowanie stanowiska wobec uwag zgłaszanych w procesie konsultacji. Na zaproszenie przewodniczącego w pracach zespołu, mogły uczestniczyć także osoby, które nie były pracownikami MRPiPS, w tym przedstawiciele organów opiniodawczo-doradczych Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej Ministra) oraz przedstawiciele sektora pozarządowego. Proces tworzenia Programu może stać się punktem odniesienia dla opracowania tego typu dokumentów w innych ministerstwach⁴.

Na szczególną uwagę zasługuje model przygotowania Programu. Do każdego etapu jego tworzenia włączeni byli zainteresowani udziałem eksperci – przedstawiciele sektora pozarządowego, którzy brali czynny udział w konstruowaniu celów Programu oraz opiniowali poszczególne jego zapisy.

Celem głównym Programu jest stworzenie i wdrożenie systemowych rozwiązań umożliwiających aktywny udział organizacji pozarządowych w planowaniu, realizacji i monitorowaniu polityk publicznych MRPiPS na określonych zasadach i w formach partnerstwa publiczno-społecznego.

¹ Prace nad programem współpracy odbywały się w ramach realizowanego przez Departament Pożytku Publicznego projektu *Synergia - program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017*, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet V *Dobre rządzenie*, Działanie 5.4 *Rozwój potencjału trzeciego sektora*, Poddziałanie 5.4.1 *Wsparcie systemowe dla trzeciego sektora*).

² Zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 października 2014 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2015-2017.

³ Zarządzenie nr 33 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie powołania zespołu do spraw opracowania programu współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na lata 2015-2017 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

⁴ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach wprowadziła obowiązek przyjmowania programów współpracy z organizacjami pozarządowymi przez organy administracji rządowej. Do tej pory tworzenie takich programów było fakultatywne.

Celami szczegółowymi Programu są:

- a) integracja działań MRPiPS ukierunkowana na podniesienie jakości współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi;
- b) partycypacyjne tworzenie rozwiązań dotyczących problemów społecznych;
- c) tworzenie warunków dla rozwoju potencjału organizacji pozarządowych;
- d) poprawa jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie;
- e) wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej, w tym inicjatyw nieformalnych;
- f) tworzenie warunków do współpracy administracji samorządowej/rządowej z organizacjami pozarządowymi.

Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy jest trzecim sprawozdaniem opracowanym przez MRPiPS. Poprzednie dotyczyły roku 2015 oraz 2016.

W 2017 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi szczególne miejsce zajmowały działania dedykowane wspieraniu rodziny, w tym m.in. współpraca z organizacją pozarządową wybraną w ramach konkursu na organizację pozyskującą w 2017 r. partnerów Karty Dużej Rodziny – Związkiem Dużych Rodzin „Trzy Plus”. Istotne było również wspieranie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 - specjalna edycja programu Maluch plus skierowana była do podmiotów (w tym organizacji pozarządowych) tworzących lub zamierzających utworzyć żłobki i kluby dziecięce dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki.

Ministerstwo dążyło także do wzmocnienia działań dedykowanych zwiększeniu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz aktywności społecznej osób starszych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych. Większy nacisk kładziono również na działania związane ze wzmocnieniem potencjału ekonomii społecznej.

Wartość Programów realizowanych w ramach Programu współpracy w roku 2017 wyniosła 524,6 mln zł. Łącznie z organizacjami pozarządowymi zawarto 1193 umów o wartości łącznej 437,6 mln zł.

W ramach prowadzonej współpracy z organizacjami pozarządowymi szczególne miejsce zajmowały działania dedykowane wspieraniu rodziny, aktywności zawodowej i społecznej osób starszych oraz niepełnosprawnych, a także zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jednocześnie w 2017 r. trwały prace nad Programem współpracy Ministra z organizacjami pozarządowymi na lata 2018 – 2020. Za opracowanie tego dokumentu odpowiedzialny był Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej w MRPiPS. W pracach nad Programem współpracowano z Radą Działalności Pożytku Publicznego, która uchwałą z dnia 20 czerwca 2017 r. powołała doraźny Zespół problemowy Rady ds. przygotowania Programu współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi oraz

podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Założona została skrzynka mailowa: programwspolpracy@mrpips.gov.pl, gdzie drogą elektroniczną każdy mógł przesłać propozycje i sugestie dot. tworzonego dokumentu. Informacja o możliwości przesłania na powyższy adres sugestii dotyczących postanowień w nowym programie została opublikowana na stronie www.pozytek.gov.pl (aktualnie: ekonomiaspoleczna.gov.pl).

W dniu 26 lipca 2017 r. w siedzibie MRPiPS odbyło się spotkanie poświęcone założeniom programu. Wzięli w nim udział pracownicy Departamentu Ekonomii Społecznej i Solidarnej, członkowie Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz zainteresowani tematyką przedstawiciele organizacji pozarządowych. Informacja o spotkaniu została opublikowana na stronie www.pozytek.gov.pl oraz www.ngo.pl. Drugie spotkanie, z udziałem przedstawicieli Rady Działalności Pożytku Publicznego, odbyło się w dniu 24 października 2017 r.

Program został przyjęty zarządzeniem nr 29 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018-2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 30).

I. Zadania realizowane w ramach wdrażania Programu

Zadania zaplanowane do realizacji przez MRPiPS zostały sformułowane na podstawie rekomendacji zawartych w diagnozie do Programu, propozycji zgłoszonych podczas spotkań Zespołu ds. opracowania Programu oraz informacji przekazanych przez jednostki organizacyjne MRPiPS, a także w Sprawozdaniu z realizacji Programu za rok 2015 i 2016.

Wynikają one również z regulaminu organizacyjnego MRPiPS oraz założeń projektu *Synergia – Program współpracy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi na lata 2015-2017*.

Priorytetowe zadania publiczne wskazane w Programie to:

1. Realizacja programów rządowych i resortowych.
2. Wzmocnienie potencjału i sprawności działania trzeciego sektora – w wymiarze horyzontalnym, sektorowo – branżowym i terytorialnym – warunkujących jego zdolność do realizacji zadań publicznych oraz efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w różnych formach współpracy z sektorem publicznym (w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), Priorytet V *Dobre rządzenie*, Działanie 5.4 *Rozwój potencjału trzeciego sektora*).
3. Roztropne wykorzystanie środków z nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

4. Skuteczne wykorzystanie funkcji i potencjału ciał opiniodawczo-doradczych Ministra, zwiększenie przepływu informacji pomiędzy nimi jak również tworzenie nowych ciał opiniodawczo-doradczych.
5. Wzmocnienie konsultacji społecznych, w tym wdrożenie Siedmiu Zasad Konsultacji⁵: dobrej wiary, powszechności, przejrzystości, responsywności, koordynacji, przewidywalności oraz poszanowania interesu ogólnego, poprzez wypracowanie wystandaryzowanej formy przeprowadzania konsultacji społecznych.
6. Wzmacnianie partnerstwa publiczno-społecznego.
7. Wzajemne informowanie się o najistotniejszych przedsięwzięciach poprzez wykorzystanie dostępnych kanałów komunikacji, umożliwiających wspólną ich realizację bądź uczestnictwo.
8. Ujednolicenie procedur związanych ze współpracą MRPiPS z organizacjami pozarządowymi.
9. Komunikacja dotycząca współpracy, wsparcie informacyjno-promocyjne organizacji poprzez wykorzystywanie narzędzi będących w dyspozycji MRPiPS (strona internetowa, materiały promocyjne, zakładki na stronie poświęcone konsultacjom dokumentów, multimedialna informacja nt. współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, w tym współpracy MRPiPS, która będzie zawierać informacje potrzebne do wdrożenia Programu).
10. Wsparcie merytoryczne w realizacji zadań publicznych np. informacja, doradztwo.

W *Sprawozdaniu z realizacji Programu współpracy za rok 2016* wskazano natomiast, że w 2017 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi szczególne miejsce ponownie zajmą działania dedykowane wspieraniu rodziny. Dodatkowo nadal wzmacniane będą działania dedykowane zwiększeniu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz aktywności społecznej osób starszych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych. Większy nacisk położony zostanie również na działania związane ze wzmocnieniem potencjału ekonomii społecznej.

Elementy konstrukcji Programu wynikają z przepisów UDPPiW.

II. Sposób realizacji Programu – priorytetowe zadania MRPiPS

II.1. Realizacja programów rządowych i resortowych

Minister realizuje szereg programów skierowanych bezpośrednio lub pośrednio⁶ do organizacji pozarządowych. Środki na realizację projektów ramach tych programów przekazywane są

⁵*Siedem Zasad Konsultacji* zostało zarekomendowane w programie *Lepsze regulacje 2015*, jako dokument zalecany do stosowania w ministerstwach do czasu wypracowania w administracji jednolitych wytycznych do oceny skutków regulacji i zasad konsultacji przeprowadzanych podczas przygotowywania dokumentów rządowych. *Siedem Zasad Konsultacji* dostępne jest w dokumencie *Kodeks konsultacji*.

⁶ Część programów MRPiPS wdrażanych jest na poziomie wojewódzkim.

w formie dotacji. Projekty są realizowane przez organizacje pozarządowe w sferach zadań publicznych wskazanych w art. 4 UDPPiW.

Najczęściej stosowanym trybem dystrybucji dotacji są otwarte konkursy ofert. Ramy prawne takiego konkursu określają przepisy wskazane w art. 11-19 UDPPiW.

Informacje o poszczególnych konkursach ogłaszanych przez Ministra znajdują się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej MRPIPS, w zakładce „Ogłoszenia i wykazy”.

II.1.1. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020

Celem głównym Programu FIO (Programu FIO) jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Zgodnie z zapisami Programu FIO na lata 2014–2020 środki na realizację wynoszą każdego roku 60 mln zł (w tym 57,6 mln na dotacje i 2,4 mln na pomoc techniczną). Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie wymienione w art. 4 UDPPiW obszary działalności pożytku publicznego.

W 2017 r. realizowane były jedynie zadania „jednoroczne”. W 2017 r. kontynuowane były działania „dwuletnie” i „trzyletnie” dofinansowane w ramach FIO 2016.

Podmioty uprawnione do składania ofert w Konkursie FIO 2017 mogły ubiegać się o następujące kwoty dofinansowania w ramach konkursu ogólnego (Priorytet 2, 3 i 4): od 10 do 40 tys. zł w przypadku gdy Oferent posiadał wkład własny na poziomie co najmniej 10% wartości dotacji, oraz w kwocie od 40 do 100 tys. zł w przypadku, gdy wkład własny stanowił co najmniej 15% wartości dotacji, z zastrzeżeniem, że połowę wartości procentowej (tj. 7,5%) stanowił wkład własny finansowy. W ramach Priorytetu 1 w Komponentie Regionalnym wysokość dotacji, o którą mogli ubiegać się Operatorzy uzależniona była od liczby mieszkańców w województwie, do którego kierowane było wsparcie. Dokładne kwoty dla każdego z województw zostały przedstawione w Regulaminie. Natomiast w Komponentie Tematycznym wyodrębnionym w Priorytecie 1 maksymalna wysokość wnioskowanej dotacji wynosiła 1 mln zł. W wyodrębnionym w ramach Priorytetu 4 Komponentie Działań Systemowych możliwa wysokość wnioskowanej dotacji wynosiła do 10 do 250 tys. zł. W ramach Programu FIO 2017 wszystkich złożonych ofert wyniosła 2835. Ostatecznie podpisanych zostało 534 umów.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 1 realizowane były w dwóch komponentach – Komponentie Regionalnym oraz Komponentie Tematycznym.

Na Komponent Tematyczny w ramach Priorytetu 1 wyodrębniono kwotę w wysokości 1 mln zł. Zakres tematyczny Komponentu obejmował działania na rzecz rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa. W ramach Komponentu Tematycznego wyłoniono jednego zleceniobiorcę, który realizował zadanie w oparciu o dwa filary: regranting oraz zapewnienie możliwości realizacji inicjatyw grup nieformalnych. Ponadto w ramach kryteriów strategicznych określających preferencje dotyczące typów projektów określono kryterium, które premiowało organizacje składające oferty zakładające działania na rzecz rodziny, macierzyństwa

i rodzicielstwa dodatkowymi 3 punktami. W konkursie ogólnym dodatkową premię punktową za spełnienie tegoż kryterium strategicznego otrzymało około 640 oferentów.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 2 dotyczyły wszystkich wymienionych w P FIO kierunków działania dla tego Priorytetu:

1. Aktywizacja obywateli w sprawach wspólnotowych.
2. Rozwijanie wolontariatu.
3. Poprawa zdolności organizacji pozarządowych do mobilizowania zasobów.
4. Aktywizacja współpracy wspólnot lokalnych i instytucji publicznych.
5. Wspieranie aktywnych form integracji społecznej.
6. Rozwój przedsiębiorczości społecznej.
7. Tworzenie warunków rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 3 dotyczyły wszystkich wymienionych w P FIO kierunków działania dla tego Priorytetu:

1. Zwiększanie wpływu obywateli na polityki publiczne.
2. Rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych.
3. Wzrost znaczenia organizacji strażniczych i rzeczniczych.
4. Wspieranie tworzenia partnerstw (w tym partnerstwa publiczno-społecznego) i innych form współpracy, służących aktywizacji obywateli oraz przekazywaniu im do realizacji zadań publicznych.

Oferty dofinansowane w Priorytecie 4 dotyczyły obu wymienionych w Programie FIO kierunków działania dla tego Priorytetu:

1. Zwiększenie kompetencji organizacji obywatelskich.
2. Wspieranie działań o charakterze systemowym – w 2016 r. kierunek działania został wyodrębniony jako KDS.

Liczbę dofinansowanych ofert w podziale na Priorytety przedstawia poniższa tabela:

Priorytet	I	II	III	IV
Liczba ofert dofinansowanych	17	341	131	44

W dniu 28 października 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Na mocy wymienionej ustawy organem właściwym w sprawach pożytku publicznego i wolontariatu jest Komitet do spraw Pożytku Publicznego, zaś instytucją państwową mającą za zadanie wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a także działalności pożytku publicznego i wolontariatu, w tym także wdrażanie Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich stał się Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa

Obywatelskiego. Nowa Instytucja Zarządzająca Programem FIO ogłosiła nabór ofert do konkursu FIO 2018 w dniu 1 marca 2018 r.

II.I.2. Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020

Celem Programu jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się przez aktywność społeczną. Program ma przyczynić się do pełniejszego korzystania z potencjału społeczno-zawodowego osób starszych tak, aby mogły one pełnić różne role społeczne w życiu publicznym. Program służy wsparciu ofert organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych, w tym niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej, we współpracy z jednostkami samorządowymi. Obejmuje 4 priorytety:

1. Edukacja osób starszych.
2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową.
3. Partycypacja społeczna osób starszych.
4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne).

Priorytet I. Edukacja osób starszych – obejmuje działania mające na celu rozwój oferty edukacyjnej skierowanej do seniorów, wykorzystanie potencjału wzajemnego uczenia się, rozwój innowacyjnych form edukacji, w tym nieformalnej i pozaformalnej, promowanie tzw. wolontariatu kompetencji.

Priorytet II. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową – zakłada rozwój różnych form aktywności osób starszych przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej (takich jak np. biblioteki publiczne, domy kultury) oraz włączenie do wspólnych działań młodszego pokolenia, co pozwoli na budowanie wzajemnego zrozumienia oraz rozwój umiejętności społecznych.

Priorytet III. Partycypacja społeczna osób starszych – działania na rzecz zwiększenia udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym i politycznym, co przyczyni się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Bardzo istotną rolę odgrywają w tym zakresie organizacje reprezentujące interesy i potrzeby osób starszych, które sprzyjają ich zaangażowaniu w życie lokalnych społeczności, jak np. rady seniorów działające przy samorządach.

Priorytet IV. Usługi społeczne dla osób starszych – działania służące rozwojowi różnych form wsparcia poprzez zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych. Kluczowe znaczenie ma tutaj tworzenie lokalnych sieci wsparcia opartych na działaniach wolontariuszy w celu tworzenia środowiska samopomocy.

Na program składają się komponent konkursowy oraz systemowy. Komponent konkursowy zakłada wsparcie finansowe projektów realizowanych przez organizacje działające w sferze pożytku publicznego w czterech wymienionych powyżej obszarach priorytetowych na rzecz osób starszych.

W dniu 5 grudnia 2016 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert w ramach edycji 2017 Rządowego Programu na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020. Do dnia 28 grudnia 2016 r. w ramach otwartego konkursu ofert Edycja 2017 wpłynęło 1647 oferty. Ostatecznie podpisano 369 umów.

Celem Programu jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Program przyczynia się do pełniejszego korzystania z potencjału społeczno-zawodowego osób starszych, aby mogły one pełnić różne role społeczne w życiu publicznym.

Projekty realizowane w ramach Programu ASOS przyniosły znaczącą poprawę oferty edukacyjnej dla osób starszych, jak i warunków dla integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej. Znamionem dla tej edycji stało się upowszechnianie wolontariatu oraz zwiększenie partycypacji w życiu społecznym osób starszych. W 2017 r. na realizację Programu przeznaczono 40 mln zł (z czego ok. 38 mln zł przeznaczono na dotacje). Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Senioralnej.

II.1.3. Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020

Głównym celem Programu Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020 jest włączanie i wzmacnianie uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie oraz rozwój systemu aktywnej integracji poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych.

W ramach Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” 12 grudnia 2016 r. oraz 31 marca 2017 r. w ramach naboru uzupełniającego ogłoszone zostały trzy konkursy.

1. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” edycja 2017 r.;
2. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” - edycja 2017 r.;
3. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2017 r.

Działania opisywane w projektach złożonych w ramach konkursu pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” edycja 2017 r. obejmowały swoim zakresem aktywizację społeczno-zawodową osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją społeczno-zawodową. Działania te miały na celu objęcie osób, rodzin i ich członków zintegrowanymi lokalnymi działaniami pozwalającymi skorzystać z różnorodnego pakietu usług aktywizacyjnych dla uzyskania wzmocnienia ich indywidualnych kompetencji i umiejętności społecznych, zawodowych i edukacyjnych.

W ramach powyższego konkursu wpłynęło 25 ofert złożonych przez organizacje pozarządowe. Działania opisywane w projektach złożonych w ramach konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” – edycja 2017 r., zawierały zaprogramowanie i wdrożenie lokalnego programu aktywizacji społecznej i zawodowej, z wykorzystaniem podmiotu zatrudnienia socjalnego, przy zapewnieniu minimalnego poziomu jakości usług (standard minimalny) oraz efektów w zakresie reintegracji społecznej, reintegracji zawodowej i zatrudnienia wśród absolwentów Centrów i Klubów Integracji Społecznej. Lokalny program aktywizacji społecznej i zawodowej stanowić ma integralną część realizowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych na poziomie gminy, powiatu lub województwa.

W ramach powyższego konkursu wpłynęło 14 ofert złożonych przez NGO.

W konkursie „Aktywne postawy młodzieży, podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2017 r. wpłynęło 30 ofert złożonych przez organizacje pozarządowe. W ramach obowiązkowych działań projektowych, realizowano edukację obywatelską (debaty, warsztaty dyskusyjne, naukę konsultacji społecznych), zajęcia z zakresu tworzenia młodzieżowych organizacji pozarządowych, zajęcia z zakresu nauki samoorganizacji i reprezentacji środowiskowej. W zakresie edukacji w obszarze wolontariatu podejmowano głównie działania o charakterze edukacyjno- informacyjnym. Realizowano również inicjatywy wolontariackie. W zakresie działań fakultatywnych, realizowano m.in. zajęcia muzyczne, plastyczne, ect., organizowano zajęcia warsztatowe ukierunkowane na pogłębienie wiedzy i zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej, a także gry, quizy, pozwalające nabyć kompetencje medialne i informacyjne. Realizowano też działania w obrębie aktywności fizycznej i sportu, wypoczynku, krajoznawstwa oraz rozwoju indywidualnych zainteresowań. Podejmowano działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej młodzieży, przy zaangażowaniu powiatowych urzędów pracy, a także KIS – ów i CIS – u.

W 2017 r. na realizację Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” była przeznaczona kwota 2 226 508,00 zł, w tym 957 000,00 zł na realizację konkursu pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” – edycja 2017 r.; kwotę 749 115,00 zł na realizację konkursu pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” - edycja 2017 r. oraz 519 793,00 zł na realizację konkursu pn. „Aktywne postawy młodzieży – odnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2017 r.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.4. Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności

Głównym celem Programu jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych poprzez wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności. Program ten ma charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków samorządów gmin w zakresie przeciwdziałania bezdomności, a także charakter

wspierający działalność organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPPiW funkcjonujących w obszarze pomocy osobom bezdomnym.

W ramach celu głównego wyznaczone są następujące cele szczegółowe:

1. zwiększenie samodzielności osób bezdomnych poprzez system usług reintegracji społecznej i zawodowej;
2. wzmocnienie i usprawnienie systemu interwencji, ochrony zdrowia i życia osób bezdomnych;
3. zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych, tj.: ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla bezdomnych.

W ramach Programu w 2017 r. ogłoszono 2 otwarte konkursy ofert: w dniu 13 grudnia 2016 r. i dodatkowy w wyniku pozyskania dodatkowych środków na jego realizację w dniu 12 czerwca 2017 r.

W pierwszym konkursie podmioty uprawnione (tj. organizacje pozarządowe) złożyły 163 oferty, w drugim 89 ofert. Na realizację głównego konkursu zostało przeznaczonych 5 mln zł, a na realizację dodatkowego konkursu 1 269 306 zł. Łącznie w 2017 r. zawarto 62 umowy z podmiotami uprawnionymi tj. organizacjami pozarządowymi (49 w pierwszym konkursie i 13 w drugim).

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.5. Program Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Celem głównym Programu jest wsparcie finansowe samorządów oraz podmiotów funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, w tworzeniu warunków sprzyjających poprawie sytuacji życiowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, zwłaszcza osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo, a tym samym wzmocnienie i poszerzenie sieci wsparcia społecznego.

W ramach celu głównego wyznaczone są następujące cele szczegółowe:

1. Aktywizacja społeczna, psychiczna oraz fizyczna osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Zwiększenie różnorodności i poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Integracja osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym.
4. Wsparcie dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zakłada się, że w wyniku wsparcia przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizacji projektów związanych z organizowaniem oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi – następować będzie:

1. Dalszy rozwój, a także rozszerzenie oferty oparcia społecznego w środowisku lokalnym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Poszerzenie wiedzy, umiejętności radzenia sobie z problemami życia codziennego rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi.

4. „Otwieranie” środowisk lokalnych na problemy i potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi.

5. Profesjonalizacja usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi dzięki szkoleniom i kursom dla kadry pracującej z ww. grupą klientów.

O środki w ramach konkursy wnioskowało 50 organizacji pozarządowych i kościelnych organizacji prawnych. Konkurs został ogłoszony w grudniu 2016 r. z terminem składania wniosków do WPS do dnia 16 stycznia 2017 r. ostatecznie podpisano 26 umów.

Program jest obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Jest on realizowany w czterech podstawowych obszarach:

1. profilaktyka i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie;
2. ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych);
3. oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc;
4. podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program na szczeblu centralnym jest realizowany przez Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w randze sekretarza lub podsekretarza stanu, w urzędzie obsługującym tego ministra, któremu przepisami ustawy nałożono obowiązek kierowania Zespołem Monitorującym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na szczeblach wojewódzkich realizatorami Programu są wyznaczeni przez wojewodów Wojewódzcy Koordynatorzy Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Ministrów do dnia 30 września każdego roku zobowiązana została do składania Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdania z realizacji Programu.

Każdy z organów na szczeblu centralnym odpowiedzialnych za monitorowanie Programu raz na rok będzie dokonywał analizy jakościowej i ilościowej realizacji Programu w oparciu

o dane przekazane przez podległe jednostki. Dane te będą opracowywane przez gminy, powiaty, województwa samorządowe i wojewodów. Następnie za pośrednictwem systemów informatycznych przekazywane będą na szczebel centralny. Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie każdego roku do 30 września MRPiPS zobowiązane jest do opracowania i przekazania do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdania z realizacji Programu. Wskazane powyżej dane będą stanowić składową tego sprawozdania. Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.7. Rządowy Program dla Rodzin Wielodzietnych

Program jest podstawą do wprowadzenia udogodnień dla rodzin wielodzietnych. W praktyce chodzi o zniżki za wstęp do instytucji podległych ministrom, np. niektórych muzeów, instytucji wystawienniczych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, obiektów rekreacyjno-sportowych.

W ramach programu wprowadzona została Karta Dużej Rodziny, jako dokument zapewniający specjalne uprawnienia rodzinom z co najmniej trojgiem dzieci bez względu na dochód w rodzinie.

W okresie czerwiec – grudzień 2014 r. Karta Dużej Rodziny funkcjonowała na podstawie uchwały nr 85 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych oraz aktu wykonawczego – rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Od stycznia 2015 r. Karta Dużej Rodziny funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny – nie funkcjonuje na podstawie programu.

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny przyznawane są uprawnienia ustawowe:

1. rodzice oraz małżonkowie rodziców otrzymują ulgę 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych na podstawie biletów jednorazowych oraz ulgę 49% przy przejazdach osobowych, pospiesznych na podstawie imiennych biletów miesięcznych;
2. członkowie rodzin wielodzietnych mogą korzystać ze zniżek w opłacie paszportowej – 75% w przypadku dzieci i 50% dla rodziców i małżonków dla rodziców;
3. członkowie rodzin wielodzietnych są zwolnieni z opłat za wstęp do parków narodowych.

Ponadto podmioty publiczne i niepubliczne na podstawie umowy z MRPiPS przyznają dodatkowe uprawnienia. Podmioty te działają w różnych branżach – m.in. spożywczej, bankowej, telekomunikacyjnej, medycznej, sportowej czy rekreacyjnej.

W 2016 r. ogłoszono otwarty konkurs ofert na pozyskanie partnera do obsługi programu Karta Dużej Rodziny w 2017 roku. Miało to na celu zwiększenie liczby partnerów szczególnie w mniejszych miastach i na wsi, tak aby Karta była atrakcyjna dla rodzin. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość

korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżek mogą udzielać nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”.

W konkursie mogły wziąć udział organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1-4 UDPPiW, prowadzące działalność na rzecz rodzin wielodzietnych. Ofertę złożyła tylko jedna organizacja, z którą w 2017 r. podpisano umowę na kwotę 1 500 000,00 zł. Program jest zarządzany przez Departament Polityki Rodzinnej.

II.1.8. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020

W 2017 r. kontynuowano realizację Podprogramu 2016 (rozpoczętego w sierpniu 2016 r.) – do końca czerwca 2017 r.

Konkurs na wybór organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym na potrzeby Podprogramu 2017, który rozpoczął się w sierpniu 2017 r. oraz Podprogram 2018 został ogłoszony w styczniu 2017 r., a rozstrzygnięty w marcu 2017 r. W jego wyniku wyłoniono 4 organizacje: Federacja Polskich Banków Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż. W konkursie złożono łącznie 5 ofert, z czego 1 została odrzucona z przyczyn formalnych.

We wnioskach o dofinansowanie projektów organizacje zaplanowały osiągnięcie następujących wskaźników: liczba osób objętych pomocą żywnościową: 1 346 000, liczba działań w ramach środków towarzyszących: 7 839, liczba odbiorców działań w ramach środków towarzyszących: 142 291.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 odbywa się również w ramach działalności Zespołu Doradczego ds. Wdrażania PO PŻ .

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

II.1.9. Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Program jest wsparciem finansowym dla realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Jednakże pośrednio mogą z niego korzystać organizacje pozarządowe, które wykonują na zlecenie zadania gminy lub powiatu na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.). Resort nie posiada informacji ile wśród złożonych zapotrzebowań dotyczyło realizacji zadań przez NGO. Źródłem finansowania Programu są środki zaplanowane w ustawie budżetowej na 2017 r. w rezerwie celowej poz. 53 - *Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w tym na prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej).*

W ramach tej rezerwy zabezpieczono kwotę do 50 mln zł, w tym do 1% tej kwoty minister rodziny, pracy i polityki społecznej może przeznaczyć na obsługę Programu oraz środki Funduszu Pracy w kwocie do 70 mln zł ujęte w planie finansowym Funduszu Pracy na 2017 r. na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (załącznik nr 13 do ustawy budżetowej na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. Dz. U. z 2017 r. poz. 108 z późn. zm.).

Dysponentem środków budżetowych na Program są Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Minister Finansów, a po dokonaniu podziału na poszczególne województwa dysponentami będą wojewodowie, którzy prześlą dotacje gminom i powiatom, na podstawie umów w sprawie dofinansowania zadań własnych gminy/ powiatu.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 20 kwietnia 2017 r. ogłosił Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Rodzinnej.

II.1.10. Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 „MALUCH”

Celem programu jest działanie na rzecz rozwoju i utrzymania infrastruktury opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. żłobków, klubów dziecięcych i miejsc u dziennych opiekunów.

W ramach Programu MALUCH + 2017 zadeklarowano powstanie ok. 12 tys. miejsc oraz dofinansowanie ok. 44 tys. miejsc. – natomiast powstało ok. 8,4 tys. miejsc i dofinansowano ok. 39 tys. miejsc.

Do konkursu przystępować mogły gminy (moduł 1 i moduł 2 a) oraz inne podmioty niż gminy (moduł 2 b, 3 i 4), które tworzyły lub ubiegały się o dofinansowanie do funkcjonowania miejsc w instytucjach dla dzieci do lat 3. Minister przyznał dofinansowanie wszystkim podmiotom zakwalifikowanym przez wojewodów.

Koszty kwalifikowalne obejmowały okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Konkurs Maluch + 2017 został ogłoszony w listopadzie 2016 r., a rozstrzygnięty 2 lutego 2017 r.

W czerwcu 2017 r. ogłoszony został konkurs „MALUCH plus” 2017 – edycja specjalna „Za życiem”. Konkurs dotyczył utworzenia nowych miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych dla dzieci niepełnosprawnych i wymagających szczególnej opieki, na dostosowanie istniejących miejsc opieki do potrzeb tych dzieci i dofinansowanie ich pobytu. Edycja specjalna programu „MALUCH plus” składała się z trzech modułów skierowanych do gmin. Zgodnie z Kompleksowym programem wsparcia dla rodzin „Za życiem”, edycja specjalna Programu finansowana jest ze środków budżetu państwa. Na realizację programu przeznaczono 15 mln zł.

Program jest zarządzany i obsługiwany przez Departament Polityki Rodzinnej.

II.1.11. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

Zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza oraz poprawa sytuacji na rynku pracy, tworzy jednocześnie nowe wyzwania i wymaga nowego otwarcia w polityce publicznej. W sferze programowania kierunków rozwoju kraju kluczowe znaczenia miało przyjęcie Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 oraz zamiany w powiązanych z nią strategiach średniookresowych. W SOR wskazano na potrzebę przygotowania i realizacji projektu strategicznego pod nazwą „Ekonomia Solidarności Społecznej”. Oznacza to nadanie nowego impulsu dla polityki publicznej w tym obszarze, prowadzącego do znaczącego zwiększenia efektywności działań na rzecz tworzenia miejsc pracy, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również rozwoju usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. W tym kontekście w 2017 r. realizowane były prace nad aktualizacją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

W maju 2017 r. członkowie Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KKRES) zapoznali się i odnieśli do uwag oraz propozycji zmian w KPRES zgłaszanych przez ministerstwa urzędy centralne, a także Regionalne Ośrodki Pomocy Społeczne. W czerwcu 2017 r. członkowie KKRES włączyli się w prace nad aktualizacją diagnozy dokumentu. Ponadto grupa tematyczna KKRES ds. monitorowania i ewaluacji aktywnie pracowała nad aktualizacją wskaźników KPRES (w 2017 r. odbyło się 12 spotkań tej grupy). W listopadzie 2017 r. wstępne założenia zaktualizowanego programu przedstawiono członkom grupy tematyczne KKRES ds. strategicznych i programowych.

W wyniku powyższych prac, kontynuowanych także na początku 2018 r. działania ujęte w programie podzielono na cztery obszary.

W obszarze pierwszym wspierana będzie funkcja reintegracyjna w podmiotach ekonomii społecznej i solidarnej. Podejmowane będą także działania zmierzające do trwałego powiązania podmiotów ekonomii społecznej (PES) z jednostkami reintegracyjnymi oraz do ułatwiania osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym korzystania z zindywidualizowanych ścieżek reintegracyjnych. Ponadto wspierane będzie tworzenie nowych, wysokiej jakości miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W drugim obszarze KPRES znajdą się działania zmierzające do zwiększania udziału PES w programowaniu i realizacji zadań dotyczących rozwoju społecznego na poziomie lokalnym. Włączeniu PES towarzyszyć będzie przekierowanie środków przeznaczanych przez samorządy na realizację usług społecznych użyteczności publicznej, w taki sposób, aby w większym stopniu w realizacji tych usług uczestniczyły podmioty ekonomii społecznej i solidarnej.

Kolejny obszar działań publicznych sprzyjających rozwojowi PES dotyczyć będzie wyrównywania ich potencjału do prowadzenia działalności gospodarczej na otwartym rynku. PES powinny uzyskać dostęp do instrumentów pozwalających na zrekompensowanie ich trudniejszej sytuacji na rynku. Jednocześnie realizowane będą działania pozwalające na

rozbudowę i utworzenie nowych instrumentów finansowych (w szczególności zwrotnych) ze źródeł niepublicznych, umożliwiających prowadzenie przez PES konkurencyjnej działalności gospodarczej. Planowane jest także włączanie PES w system wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Ostatni filar rozwoju sektora ekonomii społecznej i solidarnej obejmować będzie działania związane z podnoszeniem kompetencji społecznych wśród młodzieży oraz budowaniem marki ekonomii społecznej i solidarnej.

KPRES został opracowany i jest wdrażany oraz monitorowany przez Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

II.2. Trzeci sektor w ramach perspektywy finansowej 2014-2020

Organizacje pozarządowe działają w bardzo wielu dziedzinach ważnych z punktu widzenia MRPiPS. Podmioty te mają doświadczenie, wiedzę i wyspecjalizowaną kadre, dzięki czemu mogą wspomagać realizację celów MRPiPS. Sektor pozarządowy efektywnie korzysta ze wsparcia Funduszy Europejskich. Zakres przedsięwzięć realizowanych przez sektor pozarządowy jest zróżnicowany.

„Pierwsze doświadczenia z wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 ukazują, że zainteresowanie partnerów spoza administracji realizacją projektów przy wsparciu środków pochodzących z budżetu UE utrzymuje się na poziomie zbliżonym do obserwowanego w perspektywie finansowej 2007-2013. Zgodnie z danymi zgromadzonymi w Centralnym systemie teleinformatycznym do końca grudnia 2016 r. partnerzy spoza administracji złożyli 5 049 wniosków o dofinansowanie projektów (poprawnych pod względem formalnym) o wartości dofinansowania ze środków UE wynoszącej ponad 9,61 mld PLN. Wnioski złożone przez partnerów spoza administracji stanowiły blisko 13% ogólnej liczby wniosków złożonych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020. Wartość wnioskowanego dofinansowania ze środków UE stanowiła ponad 6% wartości dofinansowania, o które wnioskowano w ramach ww. programów”⁷.

Gwarancje dla młodzieży

a) konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (I Oś priorytetowa)

Pierwszy konkurs centralny dotyczący wsparcia osób młodych w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy współfinansowany ze środków EFS (Działanie 1.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji) ogłoszony został przez DWF w maju 2015 r. Wnioski o dofinansowanie realizacji projektów były przyjmowane od 13 lipca do 27 lipca 2015 r. Łącznie do MRPiPS wpłynęło 360 wniosków, z czego 33 projekty zostały złożone przez fundacje i 28 projektów zostało złożonych przez stowarzyszenia.

⁷ Informacja na temat stanu wykorzystania funduszy polityki spójności unii europejskiej przez partnerów spoza administracji (wg stanu na 31 grudnia 2016 r.), Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2017.

Na dofinansowanie projektów w konkursie przeznaczono 60 mln zł. Komisja Oceny Projektów (KOP) rozpoczęła prace w dniu 11 sierpnia 2015 r. W dniu 23 listopada 2015 r. zakończyła się ocena merytoryczna, do której skierowano 236 projektów. Pozytywną ocenę otrzymały 123 wnioski o dofinansowanie, pozostałe 113 projektów zostało odrzuconych za niespełnienie kryteriów dostępu lub kryteriów merytorycznych.

Wśród projektów ocenionych pozytywnie, 18 stanowiły projekty złożone przez fundacje i 17 projektów złożonych przez stowarzyszenia.

Po zakończeniu oceny merytorycznej rozpoczęto proces negocjacji wniosków o dofinansowanie.

Uczestnikami projektów wyłonionych w ramach niniejszego konkursu będą osoby młode, w tym niepełnosprawne, w wieku 15-29 lat, bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, tzw. młodzież NEET z następujących grup docelowych:

- młodzież z pieczy zastępczej opuszczająca pieczę (do roku po opuszczeniu instytucji pieczy),
- matki opuszczające pieczę (do roku po opuszczeniu instytucji pieczy),
- absolwenci młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii (do roku po opuszczeniu),
- absolwenci specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodków wychowawczych (do roku po opuszczeniu),
- matki przebywające w domach samotnej matki,
- osoby młode opuszczające zakłady karne lub areszty śledcze (do roku po opuszczeniu).

Wg założeń wszyscy uczestnicy projektów w ciągu 4 miesięcy od rozpoczęcia udziału w projektach otrzymają dobrej jakości ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu, stażu lub innej formy pomocy prowadzącej do aktywizacji zawodowej.

W ramach realizowanych projektów konieczne będzie osiągnięcie efektywności zatrudnieniowej:

- ogólny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla uczestników projektu – wyniesie co najmniej 43%,
- w przypadku osób długotrwale bezrobotnych – co najmniej 35%,
- w przypadku osób niepełnosprawnych – co najmniej 17%,
- w przypadku osób o niskich kwalifikacjach – co najmniej 36%.

Finalnie do dofinansowania skierowano 67 projektów. Z uwagi na rezygnację części wnioskodawców z realizacji projektów, na dzień

31 grudnia 2017 r. podpisano 45 umów na kwotę 45,6 mln zł. Po podpisaniu umów 14 Wnioskodawców zrezygnowało z realizacji projektów, w związku z powyższym po

rozwiązaniu z nimi umów, wg. stanu na 31 grudnia 2017 r. w trakcie realizacji było 31 projektów na kwotę: ok. 29,1 mln zł, (w tym 17 umów było realizowanych przez NGO)

Drugi konkurs centralny ogłoszony został w grudniu 2017 r. Kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów wyłonionych w konkursie wynosi 150 mln PLN. Konkurs ma formę konkursu otwartego. Wnioski będą składane w ramach odrębnych rund konkursowych do wyczerpania alokacji. Termin naboru wniosków w ramach I rundy trwał od 1 do 28 lutego 2018 r. W odpowiedzi wpłynęło 49 projektów na kwotę 66 mln zł, w ramach których założono wsparcie 4,1 tys. osób młodych. Nabór kolejnych wniosków w ramach II rundy rozpoczął się w dniu 1 marca 2018 r., potrwa do 30 kwietnia 2018 r.

Głównymi elementami wsparcia osób młodych w konkursach centralnych jest m.in. identyfikacja ich potrzeb, pośrednictwo pracy lub poradnictwo zawodowe, pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, wysokiej jakości szkolenia, staże, praktyki. Nacisk położony jest na wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych biernych zawodowo (min. 80%) i pracujących (max. 20%). Konkurs poprzez swoje działania dotrze do młodzieży w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym do społeczności romskiej. Będą to m.in. osoby, które opuściły pieczę zastępczą, ośrodki wychowawcze i socjoterapii, osoby, które zakończyły naukę w szkole specjalnej, matki przebywające w domach samotnej matki, osoby, które opuściły zakład karny, areszt śledczy, zakład poprawczy lub schronisko dla nieletnich, jak również zakład pracy chronionej.

Wśród ww. osób wspierani będą mogli być także imigranci, reemigranci, ubodzy pracujący, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, pracujący w ramach umów cywilno-prawnych.

Wnioskodawcy, którzy mogą aplikować w ramach naboru to m.in. instytucje rynku pracy (w tym m.in. instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego), jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii/Wychowawcze, Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze, Domy samotnej matki, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Szkoły specjalne, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zakłada się, iż w ramach tych środków wsparciem objętych zostanie łącznie ok. 8,5 tys. osób młodych.

b) konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (II Oś priorytetowa)

Konkurs ogłoszony w ramach II Osi priorytetowej Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.

W sierpniu 2015 r. równoległe z konkursem w ramach Osi I, ogłoszono konkurs centralny współfinansowany ze środków EFS (Działanie 2.4 PO WER Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy).

Konkurs miał na celu wypracowanie do końca 2016 r. rekomendacji przez partnerstwa utworzone w ramach projektów (po jednym w każdym województwie). Przedmiotowe rekomendacje wykorzystane zostaną przez instytucje rynku pracy przy udzielaniu wsparcia osobom młodym znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Konkurs ten jest powiązany z konkursami ogłaszanymi w ramach Osi I PO WER dotyczącymi wsparcia osób młodych.

W ramach niniejszego konkursu dofinansowano działalność jednego partnerstwa z każdego województwa, a każde partnerstwo wypracowało co najmniej jeden zestaw rekomendacji. Partnerstwa składały się z:

- podmiotów zajmujących się problematyką młodzieży,
- instytucji rynku pracy,
- instytucji pomocy i integracji społecznej,
- podmiotów funkcjonujących w systemie edukacji,
- pracodawców/organizacji pracodawców.

Konkurs ogłoszony został 28 sierpnia 2015 r. Wnioski o dofinansowanie realizacji projektów były przyjmowane od 28 września do 12 października 2015 r. Niemniej, w grudniu 2015 r. i wrześniu 2016 r. ogłoszono konkurs uzupełniający, bowiem w pierwszym naborze nie wpłynęły, bądź nie przeszły pozytywnej oceny wnioski ze wszystkich województw.

W grudniu 2016 r. zakończono realizację 15 projektów. W przypadku województwa zachodniopomorskiego – w marcu 2018 r. została podpisana umowa na realizację projektu na kwotę ok. 340 tys. zł. Finalnie 5 projektów zrealizowanych zostało przez fundacje, 7 projektów przez stowarzyszenia.

Działanie 1.4. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - Wsparcie rozwoju kompetencji społecznych młodych ludzi zwiększających ich szanse na rynku pracy

W ramach aktualizacji PO WER w osi priorytetowej I uwzględniono Działanie 1.4 Wsparcie rozwoju kompetencji społecznych młodych ludzi zwiększających ich szanse na rynku pracy, w ramach którego w Rocznym Planie Działania na 2018 r. zaplanowano wdrażanie Programu Młodzież Solidarna w Działaniu w formie konkursu o puli 20 mln zł. Konkurs będzie dotyczył projektów organizacji III sektora uwzględniających przede wszystkim działania skierowane do osób do 29 r.ż., które dotąd nie były aktywne lub też tylko w małym stopniu angażowały się w aktywności inne niż obowiązkowe. Wyłonione projekty będą obejmować działania wspierające rozwój kompetencji społecznych zwiększających szanse młodzieży na rynku pracy poprzez kształtowanie postaw prospołecznych, w tym wspieranie inicjatyw młodzieżowych. W IV kwartale 2017 r. rozpoczęto prace przygotowawcze przed ogłoszeniem konkursu w ramach Programu, które przewidziano na koniec pierwszego kwartału 2018 r.

Podjęto również prace przygotowawcze przed opracowaniem kompleksowego programu upowszechniania przedsiębiorczości społecznej wśród dzieci i młodzieży,

w szczególności spółdzielczości uczniowskiej wraz z narzędziami do jego wdrożenia. prace odbywają się ramach projektu pozakonkursowego POWER pn. "System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej"(Działanie 2.9. Rozwój ekonomii społecznej).

Ww. działania zostaną uwzględnione w zaplanowanej na 2018 r. aktualizacji Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Działanie 2.16 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - Usprawnienie procesu stanowienia prawa

W 2017 r. realizowany był projekt pn. „Konsultacje +”. Głównym celem projektu jest przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych, dotyczących zmiany ustaw w związku z wejściem w życie Uchwały Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r., w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Cel projektu poza przeprowadzeniem pogłębionych konsultacji społecznych w praktyce, zostanie również osiągnięty dzięki przeszkoleniu pracowników MRPiPS z prowadzenia procesu konsultacji społecznych z zastosowaniem aktywnych form konsultacji. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Caritas Polska.

Działanie 2.5 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - Skuteczna pomoc społeczna

Trwały prace dotyczące projektu pozakonkursowego dotyczącego utworzenia sieci współpracy podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej, instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych z wykorzystaniem regionalnych platform współpracy.

Celem projektu jest wprowadzenie w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej, za pomocą krajowej sieci współpracy pomiotów zatrudnienia socjalnego, instytucji pomocy społecznej, instytucji rynku pracy i organizacji pozarządowych, nowego profilu usług wzmocnionego problematyką podnoszenia wartości społecznych i kwalifikacji zawodowych.

Projekt jest realizowany w formule partnerskiej przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej w MRPiPS oraz Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

W dniu 1 grudnia 2017 r. została podpisana decyzja o dofinansowanie przedmiotowego projektu.

Działanie 2.6 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych

W 2017 r. podpisanych zostało 17 umów z organizacjami pozarządowymi w ramach konkursu nr POWR.02.06.00-IP.03-00-002/16 pn. „Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami”:

- 1) Stowarzyszenie wspierania organizacji pozarządowych MOST,

- 2) Polski Związek Niewidomych,
- 3) Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie,
- 4) Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM,
- 5) Fundacja Stabilo,
- 6) Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych,
- 7) Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej,
- 8) Stowarzyszenie Instytut Nowych Technologii,
- 9) Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych,
- 10) Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego,
- 11) Fundacja Eudajmonia (3 umowy),
- 12) Fundacja „Odzew”,
- 13) Stowarzyszenie Młodych Lubuszan,
- 14) Stowarzyszenie Wspólnota Bona Fide,
- 15) Polski Związek Głuchych.

Konkurs zakładał wyłonienie 17 projektów, których celem będzie dokonanie przeglądu zadań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. 16 projektów (projektów o charakterze wojewódzkim – po 1 w każdym województwie) będzie dotyczyło monitoringu zadań jednostek administracji samorządowej i rządowej działającej w terenie, natomiast 1 projekt o charakterze centralnym będzie obejmował analizę pozostałych jednostek administracji rządowej (centralnej).

Kontynuowana była również realizacja projektu konkursowego nr POWR.02.06.00-IP.03-00-001/15. Projekt pt. „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - wspólna sprawa” realizowany jest w latach 2016 – 2018 w formule partnerskiej. Liderem projektu jest Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych – organizacja pozarządowa, natomiast partnerami projektu są:

- Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych,
- Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych - Sejmik Wojewódzki,
- Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej,
- Kancelaria prawna Domański Zakrzewski Palinka sp. k.

Działanie 2.9 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - Rozwój ekonomii społecznej

W 2017 r. realizowano działania związane z przygotowaniem i wdrożeniem projektów pozakonkursowych i konkursowych przewidzianych do realizacji w ramach Działania 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

Trwały prace związane z realizacją projektu pozakonkursowego pn. *System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej*. Partnerami projektu są Uniwersytet Warszawski, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. Celem projektu jest stworzenie (trwałego i kompleksowego)

partycypacyjnego systemu zarządzania sferą ekonomii społecznej, zapewniającego spójność polityk publicznych w tym obszarze na terenie całego kraju. Kluczowym elementem tego systemu jest Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej (KKRES), którego prace zostały opisane w innej części niniejszego sprawozdania.

Podczas prac grup tematycznych KKRES realizowane są zadania projektowe polegające na wypracowywaniu są propozycji nowych rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej w obszarze strategiczno-programowym, prawnym, finansowym, edukacyjnym, oraz w zakresie monitorowania sektora ekonomii społecznej oraz koordynacji działań z zakresu ekonomii społecznej na terenie kraju.

Jednym z ważniejszych działań projektowych była organizacja I Ogólnopolskiego Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej, które odbyło się w Warszawie w dniach 15-16 listopada 2017 r. na terenie Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. W Forum jego obradach uczestniczyło ponad 300 osób. Oficjalnego otwarcia Forum i powitania jego uczestników dokonała Pani Elżbieta Rafalska, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Podczas forum prelegentami byli przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej, środowiska akademickiego, administracji rządowej i samorządowej. Omawiany był strategiczno-prawny kontekst funkcjonowania ekonomii społecznej i solidarnej, odbyły się warsztaty / konsultacje problemowe dotyczące: idei ekonomii społecznej i solidarnej, włączenia społecznego, reintegracji (1); kształtu systemu wsparcia dla sektora ekonomii społecznej i solidarnej – wyzwań na przyszłość (2), partnerstwa publiczno-prywatnego w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej, rozwoju lokalnego, wspólnoty lokalnej (3) oraz sieciowania (4).

W ostatnim kwartale 2017 r. zorganizowane zostały dwa spotkania Laboratorium Ekonomii Społecznej - ciała o charakterze koncepcyjnym roboczym, które gromadzi różnych interesariuszy wokół konkretnego danego zagadnienia w celu wspólnej pracy, debatowania i tworzenia nowych rozwiązań). Prace prowadzone są w powiązaniu z działaniami międzysektorowego Forum (a także KKRES). LES działa poprzez sesje kreatywno-analityczne. Podczas pierwszego spotkania omawiano „Ogólnopolskie Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej – wnioski i zagadnienia do dalszej pracy”. Tematem drugiego spotkania były „długofalowe ramy poznawczo-analityczne obserwacji i rozwoju systemu ekonomii społecznej i solidarnej w Polsce”.

Kontynuowano również działania w ramach projektu „*Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej*”. Projekt realizowany jest we współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym. Celem projektu jest stworzenie trwałego i kompleksowego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej i solidarnej poprzez identyfikację i analizę użyteczności istniejących źródeł danych, określenie luk informacyjnych oraz pilotażowe zebranie brakujących danych, a także opracowanie kart wskaźników do systemu monitorowania ekonomii społecznej i udostępnienie narzędzia informatycznego, które będzie gromadzić, przetwarzać, a następnie publikować na stronie internetowej dane dotyczące sektora ES pozyskane w ramach jego monitorowania.

Działania zrealizowane w ramach projektu w 2017 r. obejmowały:

- identyfikację i analizę użyteczności istniejących źródeł danych o podmiotach ekonomii społecznej i solidarnej, które potencjalnie mogły służyć do budowy systemu monitorowania sektora ES;
- zorganizowanie i przeprowadzenie w dniach 5-6 kwietnia 2017 r. spotkania konsultacyjnego z Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej (ROPS) w celu włączenia ROPS w proces wypracowywania koncepcji monitoringu ekonomii społecznej oraz umożliwienia wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie badań dotyczących ekonomii społecznej na poziomie regionalnym;
- prowadzenie prac nad identyfikacją luk informacyjnych i opracowaniem metodologii pozyskiwania brakujących danych;
- przygotowanie i poddanie w październiku 2017 r. konsultacjom społecznym opracowania przedstawiającego zakres danych do monitorowania sektora ekonomii społecznej i solidarnej. Do udziału w konsultacjach zaproszeni zostali przedstawiciele podmiotów będących najważniejszymi interesariuszami rozwoju ES w Polsce. m.in.: osoby zajmujące się badaniami sektora ekonomii społecznej, organizacje o charakterze federacyjnym, OWES, członkowie KKRES. Uwagi do materiału z propozycją zakresu gromadzonych w systemie danych można było zgłaszać drogą mailową, a także podczas spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w dniu 30 października 2017 r. w MRPiPS.

Trzecim projektem realizowanym w ramach Działania 2.9 Rozwój ekonomii społecznej PO WER jest „*Zintegrowany system zapewnienia wysokiej jakości usług Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej*”. Celem projektu jest zapewnienie wysokiej jakości usług wsparcia ekonomii społecznej (animacji lokalnej, inkubacji podmiotów ekonomii społecznej, wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych), świadczonych przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej na rzecz podmiotów ekonomii społecznej poprzez wdrożenie systemu akredytacji i standardów działania instytucji wsparcia ekonomii społecznej AKSES.

W 2017 r. przeprowadzono aktualizację Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz przygotowano i ogłoszono nowy nabór wniosków o akredytację AKSES. Przed rozpoczęciem tego działania, przeprowadzono szerokie konsultacje z interesariuszami systemu, m.in. Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej, podmiotami ekonomii społecznej oraz Regionalnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej. Przeprowadzono także dwa warsztaty konsultacyjne dla OWES i podmiotów ekonomii społecznej. Pracę nad aktualizacją Standardów oraz nowym ogłoszeniem o naborze, odbywały się w ramach Komitetu Akredytacyjnego do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej i jego grup roboczych. W prac nad aktualizacją Standardów i ogłoszeniem nowego naboru wniosków o akredytację odbyło 11 spotkań Komitetu Akredytacyjnego oraz jego grup. Przeprowadzono także liczne konsultacje z wykorzystaniem m.in. poczty elektronicznej. Prace Komitetu zostały zakończone w październiku 2017 r. pozytywnym zaopiniowaniem treści zmienionych Standardów i ogłoszenia o naborze. Nowy nabór wniosków o akredytację został ogłoszony 14 listopada 2017 r. W ramach prac nad Standardami i ogłoszeniem o naborze

uwzględniono głosy i propozycje partnerów społecznych, a wprowadzone zmiany wpłyną na poprawę jakości usług wsparcia ekonomii społecznej. Ogłoszenie naboru wniosków we wskazanym terminie, pozwoli na zachowanie ciągłości obowiązywania akredytacji i świadczenia przez akredytowane OWES usług wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Prowadzony jest także stały proces monitorowania jakości usług świadczonych przez akredytowane OWES. W 2017 r. przeprowadzono 23 monitoringi. Działania te pozwalają na bieżąco analizować poziom usług świadczonych przez akredytowane podmioty oraz formułować rekomendacje, tak by jakość usług systematycznie wzrastała. Działania te zmierzają do stworzenia kompleksowego wysokiej jakości systemu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej i osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2017 r. rozpoczęto również prac nad projektem pozakonkursowym koncepcyjnym dotyczącym budowy i rozwoju istniejących znaków jakości dla podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego wspierających rozwój ekonomii społecznej.

Celem projektu jest wdrażanie i upowszechnianie znaków jakości i innych programów promujących odpowiedzialne zachowania konsumentów oraz zmierzających do budowania pozytywnego wizerunku przedsiębiorczości społecznej i wskazywanie korzyści wynikających z zakupów w tym sektorze, zmierzających do poprawy jakości usług i produktów podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz stworzenia ogólnopolskiego znaku jakości dla jednostek samorządu terytorialnego na podstawie kryteriów wypracowanych przez władze publiczne i reprezentację sektora.

Projekt, którego beneficjentem jest MRPiPS, będzie wdrażany w Partnerstwie w latach 2018-2021. Partnerem instytucjonalnym w projekcie został Bank Gospodarstwa Krajowego, który jako jednostka sektora finansów publicznych nie podlegał procedurze naboru. W procedurze naboru partnerów spoza sektora finansów publicznych, rozpoczętej w 2017 r. a zakończonej 10 stycznia 2018 r., wyłoniono trzeciego partnera projektu: Fundację Nowy Staw - Europejski Dom Spotkań.

W ramach prac nad projektem do końca 2017 r. opracowano fiszkę projektową, która stanowiła podstawę do wpisania ww. projektu do Roczego Planu Działania na 2018 r. dla osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji POWER.

Liderem wszystkich wskazanych wyżej projektów jest Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej w MRPiPS.

W 2017 r. ogłoszono ponadto dwa konkursy na realizację wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) – Działanie 2.9 Rozwój ekonomii

społecznej. Obydwa konkursy były ogłoszone na ten sam typ operacji pn. „Tworzenie i rozwój ponadregionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej, w tym partnerstw, klastrów, francyz (m.in. poprzez ponadregionalne i branżowe spotkania, konferencje, seminaria, targi, doradztwo i szkolenia) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w funkcjonujące już sieci, partnerstwa i klastry podmiotów gospodarczych działających na rynku komercyjnym”.

Konkursy służą wyłonieniu projektów, których celem będzie dostosowanie idei franczyzy do zasad ekonomii społecznej. Efektem projektów będzie powstanie czterech systemów franczyzy społecznej, opartych na franczyzie biznesowej, z powodzeniem funkcjonującej na terenie Polski.

II.3. Podniesienie jakości współpracy MRPiPS z organizacjami pozarządowymi

II.3.1. Polityka informacyjna, patronaty, rekomendacje, komisje konkursowe

W 2017 r. funkcjonowały serwisy internetowe MRPiPS: www.mrpips.gov.pl, www.pozYTEK.gov.pl a następnie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl, www.senior.gov.pl i inne. Kontynuowana była także współpraca z serwisem www.ngo.pl, gdzie publikowane są najważniejsze dla III sektora informacje związane z działaniami znajdującymi się w kompetencji MRPiPS. Prowadzone były również profile w mediach społecznościowych np. profil Facebook (Ministra oraz MRPiPS, ale także związany z tematyką dotyczącą Funduszu Inicjatyw Obywatelskich oraz ekonomii społecznej i solidarnej) czy Twitter (Ministra oraz MRPiPS).

Kontynuowane były również działania dotyczące obejmowania patronatem przedsięwzięć związanych z zakresem merytorycznych kompetencji i działań MRPiPS⁸.

Organizacje pozarządowe obok urzędów administracji państwowej i placówek edukacyjnych to instytucje, które najczęściej zgłaszają się do MRPiPS z prośbą o patronat honorowy bądź udział w komitecie honorowym. Liczba wniosków o patronat z organizacji pozarządowych: 109 na 322, które wpłynęły w 2017 r.

Ponadto Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ustanowił konkurs na wykonanie projektu szaty graficznej Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej – „Moja Legitymacja”. Celem konkursu jest wyłonienie projektu szaty graficznej Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej, który będzie w szczególności zamieszczany jako wzór w aktach prawnych, nadrukowywany na blankiecie Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej, wykorzystywany w działalności informacyjnej, promocyjnej i szkoleniowej. Konkurs miał charakter otwarty, wziąć w nim udział mógł każdy zainteresowany (np. organizacje pozarządowe), w tym również osoby niemające pełnej zdolności do czynności prawnych (za osoby te oświadczenia wymagane Regulaminem konkursu składali ich przedstawiciele ustawowi). W odpowiedzi na konkurs

⁸ Szczegółowe zasady udzielania patronatów Ministra Pracy i Polityki Społecznej dostępne są na stronie MRPiPS w zakładce Ministerstwo.

nadeszło 19 propozycji, wybrano sześć, a resort rodziny zorganizował głosowanie internautów, w którym udział wzięło 3,7 tys. osób.

W 2017 r. Minister powołał przedstawicieli organizacji pozarządowych wymienionych w art. 3 ust. 2 UDPPiW oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 UDPPiW, do udziału w pracach komisji konkursowych ds. opiniowania ofert składanych w ramach:

1. konkursu na wybór organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Podprogram 2017 i Podprogram 2018,
2. konkursu ofert pn. „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” - edycja 2017 r.,
3. konkursu ofert pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2017.r.,
4. konkursu ofert pn. „Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności” edycja 2017 r.,
5. konkursu ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” edycja 2017 r.,
6. konkursu ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” edycja 2017 r.,
7. konkursu ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” edycja 2017 r.,
8. konkursu „Organizacja pozyskująca partnerów Karty Dużej Rodziny” edycja 2018 i 2019.

Do zadań komisji należy analiza i ocena złożonych ofert w oparciu o kryteria określone przez Ministra w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert oraz przedłożenie Ministrowi opinii, co do złożonych ofert wraz z rekomendacją ich wyboru do przyznania dotacji. Członkowie wyznaczeni do prac w Komisji spośród pracowników MRPiPS uczestniczą w jej pracach w ramach obowiązków służbowych, bez prawa do dodatkowego wynagrodzenia. Członkowie zgłoszeni przez organizacje pozarządowe uczestniczą w pracach na ich koszt lub koszt tych organizacji. Nie przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów. W komisji nie mogą zasiadać przedstawiciele tych organizacji, które biorą udział w konkursie. Każdy członek komisji jest zobowiązany podpisać deklarację bezstronności. Ostatecznego zatwierdzenia wyboru oferenta, na podstawie opinii komisji konkursowej, dokonuje Minister.

W 2017 r. podpisane zostały następujące zarządzenia w sprawie powołania komisji konkursowych:

- Zarządzenie nr 2 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 stycznia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w latach 2014-2020 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 2).

- Zarządzenie nr 4 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie powołania Komisji Oceny Ofert złożonych w konkursie na wybór organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Podprogram 2017 i Podprogram 2018 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 4).
- Zarządzenie nr 6 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” - edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 6).
- Zarządzenie nr 7 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 7).
- Zarządzenie nr 9 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności” edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 9).
- Zarządzenie nr 10 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego” edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 10).
- Zarządzenie nr 11 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 11).
- Zarządzenie nr 17 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w uzupełniającym otwartym konkursie ofert pn. „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska” – edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 17).
- Zarządzenie nr 18 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach uzupełniającego otwartego konkursu ofert pn. „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego” edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 18).
- Zarządzenie nr 19 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach uzupełniającego otwartego konkursu ofert pn. „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia

wykluczenia społecznego” - edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 19).

- Zarządzenie nr 22 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lipca 2017 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w ramach dodatkowego otwartego konkursu ofert pn. „Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności” edycja 2017 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 22).
- Zarządzenie Nr 28 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie powołania Komisji konkursowej do opiniowania ofert złożonych w ramach konkursu „Organizacja pozyskująca partnerów Karty Dużej Rodziny” edycja 2018 i 2019 (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 29).

II.3.2. Fundacje

Minister jest organem nadzoru dla kilku tysięcy fundacji. Na początku roku 2017 było to 5204 fundacji, zaś na koniec 2017 r. było to już 5938 fundacji. Coroczne sprawozdania z działalności fundacji podlegających nadzorowi MRPiPS złożyło za 2016 r. w 2017 r. i na początku 2018 - 2076 fundacji. Działania realizowane w 2017 r. na rzecz tych podmiotów polegały na prowadzeniu w stosunku do nich polityki informacyjnej w zakresie obowiązków sprawozdawczych oraz udzielaniu fundacjom wyjaśnień i interpretacji w kwestii obowiązujących przepisów w tym zakresie.

Opracowano także, w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji, wzór formularza, który stanowi istotne ułatwienie w zakresie wywiązywania się przez fundacje z obowiązku sprawozdawczego. Formularz zamieszczono na stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl.

II.3.3. Integracja działań MRPiPS

Integracji wewnętrznych działań, synergii i spójności przedsięwzięć MRPiPS służy przede wszystkim szereg zespołów, rad i komitetów powoływanych Zarządzeniami Ministra, w celu realizacji różnorodnych zadań Ministra.

Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych Ministra stanowi wartość dodaną w procesie tworzenia, realizacji i monitorowania polityk publicznych. Pozwala na optymalizowanie procesu decyzyjnego i umożliwia włączenie w ten proces wszystkich zainteresowanych stron. Z punktu widzenia MRPiPS istotne jest konsultowanie proponowanych rozwiązań z osobami zasiadającymi w tych ciałach, które posiadają wysokie kompetencje, niezbędne w procesie tworzenia dokumentów charakteryzujących się najwyższą jakością. Opracowane w ten sposób dokumenty tworzone są w procesie partycypacyjnym.

Dzięki temu są one bardziej wiarygodne w odbiorze społecznym i cieszą się niewątpliwie większą akceptacją społeczną.

Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych oraz zespołów z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych

Rada Działalności Pożytku Publicznego

Rada Działalności Pożytku Publicznego do 29 października 2017 r. była organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego powołanym na podstawie UDPPiW. Rada Działalności Pożytku Publicznego V kadencji została powołana decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w dniu 8 października 2015 r. Rada składa się z co najmniej 20 członków, w tym z: przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 UDPPiW. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowią co najmniej połowę składu Rady.

W 2017 r. odbyły się 4 posiedzenia plenarne Rady (1 lutego 2017, 19 kwietnia 2017, 20 czerwca 2017, 13 lipca 2017), jak również 4 spotkania strony pozarządowej Rady (w tych samych terminach). Odbyło się także 27 spotkań stałych zespołów problemowych i 8 spotkań zespołów doraźnych.

Główne tematy posiedzeń, ustalenia, problemy RDPP V kadencji:

1. Prace nad projektem ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze szczególnym uwzględnieniem roli RDPP w proponowanych rozwiązaniach, następnie nad projektem ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.
2. Prace nad projektem ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.
3. Prace nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją programu „Za życiem”.
4. Prace nad projektem zmian Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 .
5. Prace nad projektem ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności.
6. Udział w pracach nad przygotowaniem programu współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018 – 2020.
7. Prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw.
8. Prace nad projektem założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw.
9. Rozwiązywanie bieżących problemów wpływających do Zespołu ds. interwencji.

10. Rekomendowanie przedstawicieli Rady, a także przedstawicieli trzeciego sektora do pracy w różnych komitetach, komisjach konkursowych, grupach roboczych, w tym do Komitetu Sterującego-Monitorującego Program FIO 2014-2020.

W 2017 r. Rada podjęła 25 uchwał.

W związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, od 30 października 2017 r. sprawy dotyczące m.in. Rady Działalności Pożytku Publicznego zostały przekazane do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów .

Radę obsługiwał Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Rada Rynku Pracy

Rada Rynku Pracy jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw pracy w sprawach polityki rynku pracy. W skład rady wchodzi przedstawiciele wszystkich organizacji związkowych i organizacji pracodawców reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego tj. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych oraz Pracodawcy RP, Konfederacja Lewiatan, Związek Rzemiosła Polskiego i Business Centre Club oraz przedstawiciele Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także dwóch przedstawicieli organów samorządu terytorialnego i przedstawiciel nauki.

W posiedzeniach Rady Rynku Pracy, jako – nie będący członkiem Rady, stały przedstawiciel sektora organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką rynku pracy, uczestniczy Pani Agata Gawska.

W 2017 r. odbyło się 5 posiedzeń Rady, na których omawiano tematy dotyczące:

- zmian w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w związku z przyjęciem przez rząd Programu „Za życiem”,
- działań wojewódzkich rad rynku pracy w 2016 r.,
- realizacji programu Gwarancje dla Młodzieży w 2016 r.,
- działań OHP w zakresie wspierania młodzieży w wejściu na rynek pracy,
- zatrudnienia cudzoziemców spoza krajów UE w Polsce,
- wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego,
- przyszłości pracy,
- przygotowania projektu Programu współpracy Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018-2020,

- planu finansowego Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na 2018 r.,
- oceny realizacji Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2017 r. oraz ustalenie priorytetów podziału i planu wydatkowania KFS na 2018 r.,
- skuteczności walki z nielegalnym zatrudnieniem,
- rozwiązań wykonanych w systemach IT obszaru PSZ na potrzeby obsługi procesu i monitoringu kolejnych etapów zatrudniania cudzoziemców,
- inicjatywy sieci Europejskich Publicznych Służb Zatrudnienia pn. „Europejskie Dni Pracodawców” dot. współpracy publicznych służb zatrudnienia oraz pracodawców w zakresie dostosowywania kwalifikacji do potrzeb pracodawców.

Radę obsługuje Departament Rynku Pracy.

Rada Pomocy Społecznej

Rada Pomocy Społecznej jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra. Działa od roku 1991 przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia wydanego w oparciu o delegację ustawową.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Rada składa się z nie więcej niż 20 osób reprezentujących jednostki organizacyjne pomocy społecznej, jednostki samorządu terytorialnego, wojewodów, organizacje społeczne i zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz środowiska naukowe. Członków Rady powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

W 2017 r. Rada obradowała 5 razy. Podczas posiedzeń Rady dyskutowano m.in. o zmianach legislacyjnych zmierzających do poszerzenia katalogu zwolnienia z odpłatności za pobyt w domu społecznej oraz o projekcie ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Funkcjonująca w ramach Rady Komisja ds. oceny wniosków o przyznanie nagród Ministra za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie pomocy społecznej oceniła 8 wniosków i rekomendowała laureatów nagród i wyróżnień.

Radę obsługuje Departament Integracji i Pomocy Społecznej.

Rada Zatrudnienia Socjalnego

Rada Zatrudnienia Socjalnego została powołana w 2016 r. i działa przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego. Członkowie Rady reprezentują wojewodów, podmioty zatrudnienia socjalnego oraz organizacje społeczne i zawodowe. Są powołani na trzyletnią kadencję.

Prace Rady, polegają między innymi na opiniowaniu projektów aktów prawnych, inicjowaniu zmian przepisów prawa w zakresie zatrudnienia socjalnego, przygotowywaniu ekspertyz dotyczących wybranych obszarów zatrudnienia socjalnego.

W 2017 r. odbyły się cztery posiedzenia Rady, tj. 8-9 marca, 12-13 czerwca, 13-14 września oraz 6-7 grudnia. Podczas posiedzeń Rady dyskutowano m.in. o zmianach w zakresie Umowy Partnerstwa i kwestiach realizacji usług w centrach integracji społecznej i klubach integracji społecznej w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9, finansowanego ze środków EFS, o kierunkach zmian w działaniach z zakresu ekonomii społecznej, o organizowaniu i finansowaniu działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego także o zmianach w ustawach o zatrudnieniu socjalnym oraz o promocji zatrudnienia.

Radę obsługuje Departament Integracji i Pomocy Społecznej.

Rada do spraw Polityki Senioralnej

Jest to organ pomocniczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Do stałego udziału w jej pracach zostali zaproszeni przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz związków tych jednostek; administracji rządowej; organizacji pozarządowych, organizacji pracodawców oraz związków zawodowych; uczelni i instytucji badawczych, wydelegowanych do prac w Radzie.

Do zadań Rady do spraw Polityki Senioralnej należy:

- 1) monitorowanie opracowywania oraz realizacji programów polityki senioralnej w Polsce;
- 2) opiniowanie projektów programów kierowanych do osób starszych oraz innych instrumentów wsparcia osób starszych na lata 2014–2020;
- 3) opiniowanie projektowanych przez Departament Polityki Senioralnej rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych.

W 2017 r. Rada spotykała się cztery razy – 13 marca, 30 sierpnia, 22 listopada oraz 21 grudnia. Podczas posiedzeń zajmowano się m.in.:

- przedstawieniem dokumentu *Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce* za rok 2015 oraz 2016.
- informacją na temat rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2015-2020 Edycja 2017 oraz informacje o przygotowaniach do rewizji Programu,
- pracami nad dokumentem pt. *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030 Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność*,
- prezentacją Sprawozdania z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 - 2020 za rok 2016,
- prezentacją Sprawozdania z realizacji Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 za rok 2016.

W 2017 r. odbywały się także spotkania Zespołu ds. opracowania kierunków polityki społecznej wobec osób starszych pod przewodnictwem Pana Prof. Piotra Szukalskiego, działającego w ramach Rady, którego zadaniem było opracowanie Założeń polityki społecznej wobec osób starszych 2030. W 2017 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu w dniach: 13 marca 2017 r. (spotkanie łączone z posiedzeniem Rady), 9 maja 2017 r., 6 czerwca 2017 r., 10 lipca 2017 r. W efekcie prac Zespołu powstał projekt dokumentu pt. „Polityka społeczna wobec osób

starszych do roku 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność”, który w dniu 31 sierpnia 2017 r. na posiedzeniu Rady do spraw Polityki Senioralnej został oficjalnie przyjęty przez wszystkich członków. Projekt dokumentu został przekazany do dalszych prac w ramach powołanego zespołu międzyresortowego.

Radę obsługuje Departament Polityki Senioralnej.

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, składającym się z przedstawicieli organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Do zadań Rady należy w szczególności przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych m.in. propozycji przedsięwzięć zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych, propozycji rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających z niepełnosprawności, opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Pełnomocnika, sygnalizowanie odpowiednim organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych.

W 2017 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady. Pierwsze posiedzenie inaugurujące VII kadencję Rady odbyło się w dniu 7 czerwca 2017 roku. Omówiono zakres informacji zawartych w nowej Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej. Omówiono plan pracy na 2017 r. w związku ze zmianą przepisów niektórych ustaw w związku z realizacją Programu za życiem.

Drugie posiedzenie odbyło się w dniu 19 października 2017 r. Minister zwrócił się do członków Rady o opinię do projektu z dnia 29 września 2017 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw. Przyjęto uchwałę Nr 1/2017 w sprawie powołania zespołu problemowego ds. przedstawienia stanowiska Rady do projektu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw. Poinformowano członków Rady o stanie prac nad Strategią na rzecz Osób Niepełnosprawnych. Radę obsługuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Polska Rada Języka Migowego

Jest organem doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego stanowiącym forum współpracy na rzecz osób niesłyszących i niedosłyszących przedstawicieli organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Podstawą funkcjonowania jest ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824).

Rada składa się 17 członków, w tym Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych. W skład Rady wchodzi przedstawiciele ministra właściwego do spraw: oświaty i wychowania, nauki i szkolnictwa wyższego, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wewnętrznych oraz

informatyzacji, ministra sprawiedliwości, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, i przedstawiciele zainteresowanych środowisk, organizacji, stowarzyszeń lub instytucji (9 osób). Do zadań rady należy m.in. upowszechnianie i promowanie wiedzy o języku migowym poprzez wspieranie inicjatyw promujących rozwiązania na rzecz osób uprawnionych i upowszechniających rozwiązania wspierające komunikowanie się; sporządzanie opinii o funkcjonowaniu przepisów ustawy, opiniowanie projektów dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym funkcjonowania osób uprawnionych; wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie osób uprawnionych, w tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOĞN.

W dniu 31 maja 2017 r. powołano członków Polskiej Rady Języka Migowego II kadencji. Kadencja Rady trwa 4 lata. Swojego przedstawiciela do Rady nie wskazał Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Odbyły się dwa posiedzenia Rady. Pierwsze posiedzenie miało miejsce w dniu 29 czerwca 2017 r. Było to posiedzenie inauguracyjne. Członkowie Rady odebrali powołania oraz wybrali spośród siebie Przewodniczącą Rady: Panią Małgorzatę Talipską. Uznano za priorytetowe kontynuowanie i zakończenie prac poprzedniej Rady, w szczególności, w zakresie opracowania systemu certyfikowania tłumaczy języka migowego.

Drugie posiedzenie Rady odbyło się w dniu 5 października 2017 r. Ustalono na nim m.in., że podczas następnego posiedzenia, planowanego na styczeń 2018 r., zostanie przedstawiona do dyskusji wstępna koncepcja systemu certyfikacji tłumaczy języka migowego oraz że Rada będzie zakres swoich kolejnych prac ustalać na bieżąco
Radę obsługuje Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej jest organem pomocniczym Ministra i stanowi instytucjonalizację dialogu obywatelskiego w dziedzinie ekonomii społecznej, umożliwiając tworzenie rozwiązań w sposób partycypacyjny, w porozumieniu z teoretykami i praktykami, reprezentującymi administrację rządową i samorządową, sektor ekonomii społecznej, środowiska naukowe, partnerów społecznych, instytucje finansowe, przyczyniając się do społecznej legitymizacji wdrażanych rozwiązań oraz zapewnienia spójności działań w sferze publicznej w obszarze ekonomii społecznej.

W 2017 r. Komitet spotkał się raz, w dniu 24 kwietnia 2017 r., jednak pracował poprzez 6 swoich Grup tematycznych, które zostały powołane uchwałą nr 3 z dnia 4 października 2016 r. KKRES pracował przede wszystkim nad projektem ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej, jak również nad aktualizacją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

W 2017 r. odbyły się 3 spotkania Grupy ds. strategicznych i programowych, w tym jedno spotkanie dwudniowe. W okresie sprawozdawczym Grupa zakończyła prace nad przygotowaniem wstępnego projektu założeń do ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej.

W 2017 r. odbyło się 11 spotkań Grupy ds. prawnych. W trakcie spotkań poddawano analizie istniejące rozwiązania prawne regulujące otoczenie i elementy sektora ekonomii społecznej i solidarnej. Dyskutowano także nt. szeregu zagadnień związanych z powstającym projektem ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej, m.in. definicją ekonomii społecznej i ekonomii solidarnej, propozycją funkcji reintegracyjnej przedsiębiorstwa społecznego, katalogiem usług społecznych i jego korelacją z usługami wskazywanymi w projektowanej ustawie, zagadnieniami związanymi z klauzulami społecznymi w zamówieniach publicznych, konstrukcją nowych trybów zlecenia zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej proponowanych w projekcie ustawy.

W 2017 r. odbyło się 11 spotkań grupy ds. monitorowania i ewaluacji. Prace grupy skupione były przede wszystkim na: identyfikacji i opracowaniu luk informacyjnych uniemożliwiających stworzenie całościowego systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej, stworzeniu wspólnych wskaźników dla Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej; wypracowaniu zakresu monitorowania Ośrodków Wspierania Ekonomii Społecznej przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej.

W 2017 r. odbyły się 2 spotkania Grupy ds. edukacyjnych. Prace grupy skupione były przede wszystkim na kwestii rozwoju spółdzielczości uczniowskiej (m.in. problem korzystania z NIP szkoły po zmianie przepisów o VAT, planowany konkurs w ramach POWER na wsparcie tego typu spółdzielczości, przygotowanie pakietu edukacyjnego dla nauczycieli).

W 2017 r. Grupa ds. finansowych spotkała się raz, w dniu 10 października 2017 r. Omawiano przepisy dotyczące Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej w projekcie ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej oraz aktualizacji Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w części poświęconej instrumentom finansowym.

W 2017 r. Grupa ds. koordynacji ekonomii społecznej w regionach nie spotkała się. Odbywały się spotkania robocze dotyczące koordynacji ekonomii społecznej zarówno na szczeblu krajowym jak i regionalnym.

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Komitet Akredytacyjny do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania Ośrodków Wspierania Ekonomii Społecznej

Podstawą prawną funkcjonowania Komitetu Akredytacyjnego do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, zwanego dalej „Komitetem”, jest zarządzenie nr 13 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 marca 2014 r. *w sprawie powołania Komitetu Akredytacyjnego do spraw systemu akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej*. Podstawą bieżącego funkcjonowania Komitetu jest Regulamin, który został przyjęty na pierwszym posiedzeniu uchwałą nr 1 Komitetu Akredytacyjnego z dnia 10 lipca 2014 r. *w sprawie Regulaminu Prac Komitetu*.

Do zadań Komitetu należy w szczególności proponowanie i opiniowanie standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej oraz kryteriów stosowanych przy ocenie wniosków o przyznanie akredytacji „AKSES”, występowanie do Ministra z wnioskiem o podjęcie działań monitorujących spełnianie standardów usług i działania wobec akredytowanego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, jak również proponowanie tematyki badań i ekspertyz związanych z realizacją zadań Komitetu.

W skład Komitetu wchodzi m.in. przedstawiciele administracji rządowej, samorządu terytorialnego, sektora ekonomii społecznej oraz niezależni zewnętrzni eksperci specjalizujący się w obszarze instytucjonalnego wsparcia ekonomii społecznej. W spotkaniach Komitetu mogą uczestniczyć również inne osoby (z głosem doradczym), jeśli istnieje taka potrzeba m.in. za względu na poruszany temat lub niezbędna jest wiedza ekspercka z danej dziedziny.

W ramach Komitetu Akredytacyjnego funkcjonowały w okresie sprawozdawczym dwie grupy robocze: Grupa Robocza do spraw standardów i kwalifikacji pracowników OWES oraz Grupa Robocza do spraw realizacji procesu akredytacji.

Podstawowym zadaniem grupy roboczej do spraw standardów i kwalifikacji pracowników OWES była analiza i ewaluacja poszczególnych grup standardów działania i usług OWES. Dodatkowo członkowie grupy zajmowali się w szczególności opracowaniem koncepcji wdrożenia, wykorzystania i modyfikacji narzędzia do badania satysfakcji klientów OWES oraz wypracowaniem zbioru kwalifikacji dla każdej funkcji, jaką pełnią pracownicy OWES, wymienionej w standardach akredytacyjnych, jako kluczowej oraz sposobem ich walidacji. W wyniku prac grupy wypracowano aktualizację i modyfikację Standardów usług i działania OWES.

W celu usprawnienia działań w zakresie procesu akredytacji został przygotowany, m.in. przy wsparciu eksperckim członków Komitetu Akredytacyjnego, dokument pn. *„Proces oceny wniosków o akredytację AKSES”*, który pełnił funkcję regulaminu działalności poszczególnych komisji ds. oceny wniosków o akredytację. *„Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie akredytacji „AKSES” - System Akredytacji i Standardów Działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej - Edycja 2017/2018”*, zostało opublikowane dnia 14 listopada 2017 r. i stanowi podstawę naboru wniosków.

W 2017 r. odbyło się jedno posiedzenie plenarne Komitetu Akredytacyjnego – 19 września 2017 r. Głównym tematem spotkania była prezentacja zmian w Standardach usług i działania Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz modyfikacji w planowanym ogłoszeniu naboru wniosków o przyznanie akredytacji AKSES.

Komitet obsługuje Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej

Komitet Sterująco-Monitorujący Programu FIO 2014-2020

Komitet Sterująco-Monitorujący Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, jest kolegiальnym ciałem powoływany przez Ministra, którego zadaniem jest czuwanie nad efektywnością i jakością wdrażania Programu.

W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, administracji rządowej i samorządowej oraz Kancelarii Prezydenta. Najważniejsze funkcje Komitetu zostały określone w Programie. Należą do nich m.in.:

1. określanie priorytetowych działań Programu FIO;
2. rekomendowanie zmian dotyczących alokacji środków przewidzianych na poszczególne Priorytety Programu FIO;
3. określanie kryteriów strategicznych oraz współdecydowanie o tematyce podejmowanych działań o charakterze systemowym i programowym;
4. okresowe kontrolowanie postępu w zakresie osiągania szczegółowych celów, określonych w Programie FIO na podstawie informacji przedkładanych przez Instytucję Zarządzającą;
5. przedkładanie Instytucji Zarządzającej propozycji zmian Programu FIO ułatwiających realizację jego celów.

Komitet zebrał się 9 maja 2017 r. Przedmiotem jego prac był m.in. regulamin Komitetu, podsumowanie wdrażania FIO w latach 2005 – 2016 oraz dyskusja dotycząca wdrażania Programu FIO w 2018 r. Dyskusja dotycząca realizacji programu w 2018 r. była o tyle istotna, że w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, rolę Instytucji Zarządzającej Programem przejął Narodowy Instytut Wolności.

Komitet obsługiwał Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Zespół Monitorujący ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Minister dokonał w 2017 r. wyboru Członków Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie III kadencji w związku z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. poz. 146), które jest wypełnieniem upoważnienia zawartego w art. 10f ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390). W związku z niewystarczającą liczbą kandydatów, zgłoszonych w procedurze powołania członków Zespołu zgłoszonych przed organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych oraz kościoły i związki wyznaniowe, Minister ogłosił w 2017 r. procedurę uzupełniającą powołania członków w/w Zespołu.

Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Kadencja Zespołu trwa 3 lata. Do zadań Zespołu należy m.in.: inicjowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; monitorowanie działań w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie; opracowanie standardów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie; tworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, mechanizmów informowania o standardach udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;

Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin

Zespół został powołany zarządzeniem nr 89 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin (M.P. poz. 850).

Do zadań Zespołu należy opracowanie:

- 1) analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;
- 2) kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169);
- 3) propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

W skład Zespołu wchodzi jako członkowie przedstawiciele dwunastu ministerstw oraz czternastu przedstawicieli różnych urzędów i instytucji, które uczestniczą w Zespole na prawach członka. Ponadto, Przewodniczący może zapraszać do udziału w pracach Zespołu, z głosem doradczym, osoby niebędące członkami Zespołu, w szczególności ekspertów, przedstawicieli innych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką dotyczącą osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin oraz innych podmiotów, właściwych w sprawach będących przedmiotem prac Zespołu.

Na czwartym posiedzeniu Zespołu, które miało miejsce w dniu 18 stycznia 2017 r., zostały przedstawione informacje dotyczące realizowanych badań w zakresie sytuacji osób niepełnosprawnych i ich opiekunów oraz planowanych zmian w systemie opieki zdrowotnej, w szczególności w zakresie utworzonego programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Zespół ustalił również swój plan pracy na 2017 r. - prace Zespołu koncentrować się będą na konsultacjach zmian prawnych wynikających z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Na kolejnym, piątym, posiedzeniu poruszone zostały kwestie wynikające z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” w zakresie wczesnej rehabilitacji dzieci, funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, a także aktywizacji zawodowej opiekunów osób niepełnosprawnych oraz spółdzielczości socjalnej. Szóste posiedzenie poświęcone zostało kwestiom dotyczącym rozwoju sieci ŚDS i mieszkalnictwa chronionego, a także ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych.

Na siódmym posiedzeniu zaprezentowano „Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych” oraz przeprowadzono konsultacje zmian wynikających z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” w zakresie prawa do korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy, zasiłku opiekuńczego w przypadku choroby dziecka do 18. roku życia i warsztatów terapii zajęciowej.

Zespół Doradczy ds. Wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Zespół Doradczy ds. Wdrażania programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa jest organem pomocniczym wspierającym Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w realizacji Programu. W 2017 r. odbyły się łącznie 2 posiedzenia Zespołu: 13 lipca oraz 6 grudnia.

Posiedzenia były poświęcone przede wszystkim bieżącym zagadnieniom związanym z realizacją Programu, a także podsumowaniu dotychczasowych efektów jego realizacji. W skład Zespołu wchodzi obecnie 16 przedstawicieli organizacji pozarządowych (obok przedstawicieli m.in. ośrodków pomocy społecznej i przedstawicieli resortów oraz KOWR).

Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych został powołany na mocy zarządzenia nr 26 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2013 r. (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 27 z późn. zm.). Jest organem pomocniczym Ministra i pełni funkcję mechanizmu koordynacji prac Rady Ministrów nad wdrażaniem Konwencji, o którym mowa w art. 33 ust. 1 Konwencji. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele wszystkich ministerstw, a pracom przewodniczy Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Przewodniczący Zespołu może zapraszać do udziału w posiedzeniach Zespołu – zwłaszcza w charakterze ekspertów – inne osoby niż członkowie Zespołu, w szczególności reprezentujące poszczególne ministerstwa lub organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2017 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu. W dniu 14 marca 2017 r. posiedzenie poświęcone było tematyce przeciwdziałania dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz barierom w dostępie tych osób do służb ratowniczych i zgłoszeń alarmowych kierowanych na numer alarmowy 112. Posiedzenie, które miało miejsce w dniu 29 czerwca 2017 r. dotyczyło problematyki mobilności osób niepełnosprawnych. Natomiast w dniu 27 września 2017 r. posiedzenie miało na celu wypracowanie standardów współpracy międzyresortowej przy opracowaniu Strategii na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2018-2030. W dniu 11 grudnia 2017 r. Zespół dyskutował na temat zapewnienia osobom niepełnosprawnym prawa do edukacji na zasadach równych szans.

Program współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018-2020

W 2017 r. zarządzeniem nr 29 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2017 r. przyjęto Program współpracy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2018-2020.

Celem głównym Programu jest pogłębiona współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie planowania i realizacji polityk publicznych w obszarze wspierania rodziny, zabezpieczenia społecznego oraz pracy.

Celami szczegółowymi Programu są natomiast:

- a) wzmocnienie współpracy między- i wewnątrzsektorowej w zakresie wypracowywania rozwiązań mających na celu wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rodzin w poprawie ich sytuacji życiowych,
- b) rozwijanie partnerstwa publiczno–społecznego w realizacji zadań publicznych, w tym usług społecznych użyteczności publicznej,
- c) wzmocnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych, w obszarze aktywizacji zawodowej oraz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.

W programie określono także priorytetowe działania MRPiPS:

- wsparcie rodziny i piecza zastępcza,
- wsparcie osób starszych,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- wsparcie młodzieży,
- rozwój ekonomii społecznej,
- walka z ubóstwem,
- wsparcie z zakresu pomocy społecznej, integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja zadań priorytetowych, pozwoli osiągnąć założone przez MRPiPS cele na najbliższe lata budżetowe. Współpraca w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi pozwoli na efektywne wykorzystanie potencjału obydwu partnerów, a także w znaczący sposób wpłynie na sprawną realizację zamierzonych działań.

Zaznaczyć należy, że zakres oddziaływania MRPiPS jest bardzo szeroki, w związku z czym współdziałanie z partnerami z trzeciego sektora przyczyni się do skuteczniejszej realizacji polityk publicznych. Jednocześnie bliska współpraca pozwoli zarówno organizacjom pozarządowym, jak i resortowi na wzajemne uczenie się od siebie i korzystanie ze swoich doświadczeń.

II.3.6. Wzmacnianie partnerstwa publiczno-społecznego

Jedną z wymienionych w art. 5 ust. 2 UDPPiW form współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną jest umowa partnerska określona w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Z kolei art. 14 ust. 2 UDPPiW umożliwia złożenie w trybie otwartego konkursu ofert oferty wspólnej na realizację zadania publicznego przez dwie lub więcej organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 UDPPiW. Forma ta (partnerstwo wewnątrzsektorowe) jest wykorzystywana przez organizacje pozarządowe w programach realizowanych w oparciu o przepisy dotyczące otwartego konkursu ofert np. Program FIO czy ASOS. Możliwe jest także w ramach tych programów także partnerstwo nieformalne czy międzysektorowe.

II.4. Poprawa jakości konsultacji społecznych poprzez stosowanie technik konsultacji, zapewniających aktywny udział obywateli w tym procesie

II.4.1. Funkcjonowanie regulacji wewnętrznych w MRPiPS dotyczących konsultacji społecznych

W MRPiPS wdrażano zarządzenie nr 2 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie zasad prowadzenia konsultacji publicznych dokumentów opracowywanych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Zakłada ono, że konsultacje muszą być prowadzone w sposób otwarty i powszechny oraz zapewniający dostęp do konsultowanych projektów dokumentów i możliwość wypowiedzenia się, przy uwzględnieniu zasad: dobrej wiary, powszechności, przejrzystości, responsywności, koordynacji, przewidywalności oraz poszanowania dobra ogólnego.

Konsultacje trwają nie krócej niż 21 dni, a do projektów dokumentów poddawanych konsultacjom dołącza się informację, wskazującą podstawowe reguły przeprowadzanych konsultacji oraz wskazującą ich przedmiot.

Konsultacje społeczne w MRPiPS odbywają się przy wykorzystaniu różnorodnych form konsultacji. Wykorzystywany jest zarówno Biuletyn Informacji Publicznej, jak i kieruje się dokument do wyselekcjonowanej grupy wyspecjalizowanych w danej tematyce organizacji. Odbywają się spotkania i warsztaty konsultacyjne, a także wykorzystywane są ciała opiniodawczo-doradcze. Wykorzystywane są także dedykowane portale Ministerstwa: www.mrpips.gov.pl jak i strony internetowe poszczególnych departamentów jak np. www.ekonomiaspoleczna.gov.pl oraz dedykowane portale internetowe: www.konsultacje.gov.pl, www.mamzdanie.gov.pl, www.ngo.pl.

II.4.2. Konsultacje publiczne w MRPiPS – na przykładzie projektu „Konsultacje+”

Projekt pn. „Konsultacje +” - realizowany jest od 1 marca 2017 r. do 31 maja 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działanie 2.16. Usprawnienie procesu stanowienia prawa. Projekt realizowany jest w partnerstwie przez MRPiPS (Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej) oraz Caritas Polska.

Głównym celem projektu jest przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych, dotyczących zmiany ustaw w związku z wejściem w życie uchwała nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Cel główny projektu poza przeprowadzeniem pogłębionych konsultacji społecznych w praktyce, zostanie również osiągnięty dzięki przeszkoleniu pracowników MRPiPS z prowadzenia procesu konsultacji społecznych z zastosowaniem aktywnych form konsultacji.

Formy informowania o konsultacjach, a także prowadzenia samego procesu konsultacji zostały w możliwie największym stopniu dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami:

- konferencje odbywały się w miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych;
- podczas konferencji zagwarantowana została opieka dla dzieci, których rodzice chcieli uczestniczyć w wydarzeniu;
- zorganizowany został również dojazd dla osób niepełnosprawnych, które zgłosiły taką potrzebę;
- podczas wszystkich konferencji regionalnych obecny był tłumacz języka migowego;
- wszystkie konferencje zostały zarejestrowane na nagraniach video oraz zamieszczone na stronie projektu;
- komunikaty medialne zawierały tłumaczenie migowe oraz napisy;
- strona internetowa projektu została zaprojektowana zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ułatwień w dostępie do treści, w celu dostosowania dla osób niepełnosprawnych.

W ramach działań informacyjnych kierowano zaproszenia do zróżnicowanych grup odbiorców. Na ogólnopolskie moderowane spotkania otwarte wysyłano zaproszenia do partnerów społecznych wg SzOOP PO WER, którymi są reprezentatywne organizacje pracodawców i pracowników oraz branżowe i regionalne organizacje pracodawców i pracowników.

W celu dotarcia z konsultacjami do wszyscy potencjalnie zainteresowanych obywateli, wykorzystywane były zdywersyfikowane kanały komunikacji, dostosowane do przyzwyczajzeń i oczekiwań odbiorców, w tym także komunikaty medialne emitowane w ogólnopolskiej telewizji. Konsultacje miały również formę konsultacji eksperckich w popularnych programach telewizyjnych, gdzie udzielane były odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania widzów.

W sumie w konsultacjach prowadzonych za pomocą konferencji i warsztatów (moderowane spotkania otwarte), bezpośrednich spotkań roboczych w WTZ i ŚDS, strony internetowej

(prośba o opinię) oraz ilościowych badań reprezentatywnych wzięło udział 5921 osób, w tym 4388 kobiet (74%) oraz 1530 mężczyzn (26%).

Konsultacje zostały przeprowadzone z zastosowaniem aktywnych metod konsultacji:

- 1) 2 konferencji ogólnopolskich i 16 konferencji regionalnych połączonych z warsztatami - 3016 uczestników,
- 2) 32 bezpośrednich spotkań roboczych ze środowiskami związanymi z WTZ/ŚDS - 1662 uczestników,
- 3) formularza konsultacyjnego umieszczony na stronie internetowej projektu - 328 uczestników.

Konsultacje zakończyła trzecia konferencja ogólnopolska podsumowująca cały proces w której udział wzięło ok. 350 osób.

Uczestnicy spotkań reprezentowali następujące kategorie podmiotów:

- Osoby niepełnosprawne i ich rodziny,
- Przedstawiciele instytucji publicznych o charakterze centralnym/regionalnym,
- Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (urzędy miasta, urzędy gminy, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, zakłady aktywizacji zawodowej, środowiskowe domy samopomocy i warsztaty terapii zajęciowej prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, rada miasta, rada dzielnicy, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, powiatowy ośrodek wsparcia),
- Przedstawiciele środowiska pozarządowego,
- Przedstawiciele innych podmiotów (np. poradnie psychologiczno-pedagogicznej, rady seniorów, Uniwersytet Trzeciego Wieku, szpitale, przedszkola, zespoły leczenia psychiatrycznego, banki, domy dziecka, miejskie zarządy placówek oświaty, żłobki, uczelnie wyższe, szkoły specjalne, OHP, związki zawodowe).

Najliczniejszą grupę uczestników konsultacji stanowili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego – 36,4% oraz organizacji pozarządowych – 35%.

W ramach konsultacji pośrednich zrealizowano także ogólnopolski sondaż postaw, w którym wzięło udział 915 osób.

- W ramach wszystkich form konsultacji zgłoszono w sumie niemal 800 uwag lub postulatów. Najczęściej zgłaszano uwagi w zakresie następujących kategorii: WTZ, autyzm, wsparcie i zatrudnianie opiekunów osób niepełnosprawnych, opieka wytchnieniowa, asystent rodziny, ale także mieszkalnictwo chronione, czy skoordynowana opieka medyczna.
- Konsultacje publiczne zostały podsumowane w formie raportów z każdej zastosowanej metody, a także raportu podsumowującego. Wszystkie zgłoszone uwagi znalazły się w aneksie do raportu podsumowującego. Dokumenty te są dostępne na stronie www.zazyciem.mrpips.gov.pl.

W ramach projektu rozpoczęto również cykl szkoleń pracowników MRPiPS z zasad i technik konsultacji publicznych. W wyniku tego działania nastąpi wzrost wiedzy z zakresu aktywnych metody konsultacji publicznych, sposobów wykorzystania technik i narzędzi konsultacji czy też roli partnerów społecznych w prowadzeniu konsultacji publicznych. Szkolenia będą kontynuowane również w 2018 r. Planuje się, że wsparcie w tym zakresie otrzyma 60-ciu pracowników MRPiPS.

II.5. Tworzenie warunków dla rozwoju potencjału organizacji pozarządowych oraz współpracy z administracją publiczną

Ustawa o Narodowym Instytucie Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Do najważniejszych postanowień ustawy należą powołanie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego oraz utworzenie Komitetu do spraw Pożytku Publicznego wraz z jego Przewodniczącym.

Zadaniem Narodowego Instytutu Wolności jest zarządzanie programami wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz gromadzenie i analizowanie danych ze wszystkich obszarów współpracy administracji państwowej z sektorem obywatelskim. Narodowy Instytut Wolności będzie zarządzać programami wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przyjętymi w drodze uchwały przez Radę Ministrów.

Komitet do spraw Pożytku Publicznego jest organem administracji rządowej właściwym w sprawach pożytku publicznego i wolontariatu, w tym programowania, koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego. Do zadań Komitetu należy m.in. koordynowanie i monitorowanie współpracy organów administracji rządowej z sektorem organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego; przygotowywanie i konsultowanie z sektorem organizacji społeczeństwa obywatelskiego programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz monitorowanie ich wdrażania; opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Zadaniem Przewodniczącego Komitetu jest nadzór nad działalnością pożytku publicznego, wydawanie aktów wykonawczych do ustaw: o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o Narodowym Instytucie Wolności, nadzorowanie działalności Instytutu, w tym: powoływanie jego dyrektora i członków Rady, zatwierdzanie projektów rocznego planu finansowego i planu działalności, zatwierdzanie rocznych sprawozdań.

Przewodniczący Komitetu kontroluje również działalność odpłatną pożytku prowadzoną przez organizację i działalność gospodarczą; spełnianie przez organizacje pożytku publicznego

kryteriów określających warunki uzyskiwania i zachowywania statusu organizacji pożytku publicznego; tryb pozyskiwania przez organizacje środków z mechanizmu 1%.

W kompetencjach Przewodniczącego jest również zwoływanie posiedzeń Rady Działalności Pożytku Publicznego, powoływanie i odwoływanie jej członków oraz określanie w rozporządzeniu organizacji i trybu działania Rady Działalności Pożytku Publicznego - na mocy ustawy Rada stała się organem opiniodawczo-doradczym Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego.

Nowelizacja ustawy o spółdzielniach socjalnych

Ustawa o spółdzielniach socjalnych reguluje zasady tworzenia oraz funkcjonowania spółdzielni socjalnych w Polsce. Przez lata obowiązywania i stosowania przepisów ustawy, zaobserwowano rosnące zainteresowanie prowadzeniem działalności gospodarczej i społecznej w formie spółdzielni socjalnej oraz konsekwentny wzrost liczby podmiotów działających w tej formule. Praktyka stosowania ustawy i wynikające z niej doświadczenia przyniosły potrzebę wyeliminowania barier m.in. dotyczących skompletowania składu założycielskiego, zwrócono również uwagę na dotychczasowe wymagania względem tworzenia nowych spółdzielni socjalnych.

Zidentyfikowano również potrzebę ponownego uregulowania przepisów dotyczących instrumentów wsparcia finansowego dla spółdzielni socjalnych udzielanego z budżetu państwa (Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Z uwagi na dynamicznie zmieniającą się sytuację na rynku pracy zauważono także potrzebę wzmocnienia reintegracji społecznej i zawodowej osób z grup narażonych na wykluczenie społeczne pracujących w spółdzielniach socjalnych, jednakże niebędących członkami tych spółdzielni. Część zmian wynikała z potrzeby doprecyzowania dotychczasowych regulacji, na podstawie doświadczeń spółdzielni socjalnych oraz organizacji wspierających sektor ekonomii społecznej. Mając na uwadze powyższe MRPiPS przygotowało rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz niektórych innych ustaw. Proponowane zmiany zostały przygotowane z udziałem przedstawicieli sektora spółdzielczości socjalnej, przy aktywnej roli Rady Działalności Pożytku Publicznego. Proponowane zmiany były również poddane dyskusji podczas VIII Ogólnopolskiego Forum Spółdzielni Socjalnych, które odbyło się w dniach 12-14 października 2016 r.

Ww. projekt ustawy został w ostatecznej wersji uchwalony przez Sejm w dniu 15 grudnia 2017 r. Ustawa o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz niektórych innych ustaw została opublikowana w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 30 grudnia pod pozycją nr 2494.

Ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz niektórych innych ustaw zakłada zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych; ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz

zatrudnianiu osób niepełnosprawnych; ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej; ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ustawa weszła w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia tj. w dniu 31 marca 2018 r. Najważniejsze zmiany przewidziane ww. ustawą:

- Rozszerzenie katalogu osób, które mogą zakładać i przystąpić do spółdzielni socjalnej w charakterze członka lub osoby świadczącej pracę na rzecz spółdzielni socjalnej, o poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej opiekunów osób niepełnosprawnych oraz osoby usamodzielniane wychodzące z pieczy zastępczej.
- Wzmocnienie roli pracowników spółdzielni socjalnych nie będących jej członkami, m.in. poprzez objęcie ich procesem reintegracji społecznej i zawodowej oraz włączeniem w procesy decyzyjne i konsultacyjne w spółdzielni socjalnej – refundacja składek na ubezpieczenia również oraz części kosztów pracodawcy dla pracowników spółdzielni będących jednocześnie osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.
- Ułatwienia w zakładaniu spółdzielni socjalnej.
Ustawa przewidziała warunkowe zmniejszenie liczby założycieli z 5 do 3 osób z obowiązkiem uzupełnienia składu członkowskiego spółdzielni do 5 osób w terminie 12 miesięcy.
- Możliwość tworzenia „konsorcjum spółdzielczego” w formie umowy. Rozwiązanie pozwoli spółdzielniom wspólnie organizować sieć produkcji, handlu i usług, promować działania spółdzielcze oraz wspólnie występować w zamówieniach publicznych. Do umowy konsorcjum spółdzielczego mogą przystąpić organizacje pozarządowe lub tzw. „podmioty kościelne” prowadzące jednostki nastawione na reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tj.: WTZ, ZAZ, CIS lub KIS.
- Zwolnienie spółdzielni socjalnych składek na Krajową Radę Spółdzielczą, jeżeli przynależą one do właściwego związku rewizyjnego.
- Ułatwienie funkcjonowania spółdzielni socjalnej – nowe instrumenty wsparcia z Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (rozszerzenie):
 - a) wprowadzenie nowego instrumentu wsparcia w formie możliwości przyznania środków na utworzenie stanowiska pracy dla osób skierowanych przez PUP do pracy w spółdzielni socjalnej – z Funduszu Pracy;
 - b) wprowadzenie nowego instrumentu wsparcia w formie możliwości przyznania środków na finansowanie kosztów wynagrodzenia pracy dla osób skierowanych przez PUP do pracy w spółdzielni socjalnej – z Funduszu Pracy;
 - c) rozszerzenie form wsparcia z PFRON w formie możliwości przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej w ramach spółdzielni socjalnej, a także na utworzenie stanowiska pracy w spółdzielni socjalnej dla skierowanych przez PUP osób niepełnosprawnych do pracy w spółdzielni socjalnej oraz umożliwienie ubiegania się o środki na finansowanie kosztów wynagrodzenia dla osób skierowanych przez PUP do pracy w spółdzielni socjalnej – analogicznie jak z Funduszu Pracy.

- Praktyki zawodowe w spółdzielni socjalnej dla uczestników WTZ.

Wprowadzono również możliwość odbycia nieodpłatnych praktyk zawodowych u pracodawcy, w tym spółdzielni socjalnej przez osobę niepełnosprawną realizującą indywidualny program rehabilitacji zawodowej w ramach WTZ (do 15h tygodniowo przez 3 miesiące – z możliwością ich przedłużenia do 6 miesięcy) W przypadku odbywania praktyki zawodowej przez uczestnika warsztatu koszty uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie finansowane będą w dalszym ciągu w pełnej wysokości.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

W 2017 r. obowiązywać zaczęły zmienione zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które wprowadziły racjonalizację zasad tworzenia przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych poprzez uwzględnienie w ww. wykazie organizacji pożytku publicznego, która wykaże, że niezamieszczenie zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego w terminie ustawowym, nastąpiło bez jej winy albo z przyczyn od niej niezależnych.

Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego

W 2017 r. funkcjonował, powołany z dniem 9 listopada 2015 roku wraz z wejściem w życie nowelizacji UDPPiW, Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, który powstał w celu wzmocnienia potencjału organizacji pożytku publicznego poprzez wyrównywanie ich szans.

Udzielanie wsparcia organizacjom pożytku publicznego będzie następowało w trybie otwartego konkursu ofert. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Przychodami Funduszu są:

- środki z 1% podatku niewydatkowane przez organizacje, które utraciły status pożytku publicznego.
- środki z 1% podatku wydatkowane na działalność organizacji inną niż pożytku publicznego.
- środki z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane przez organizację pożytku publicznego na rzecz innej organizacji pożytku publicznego nieuwzględnionej w wykazie Ministra.

Na początku 2017 r. na koncie Funduszu znajdowały się środki w wysokości: 30 750,85 zł. W 2017 r. przychody z tytułu należności wyniosły 18 646,97 zł; natomiast przychody z tytułu odsetek 152,48 zł. Stan Funduszu na dzień 26 października 2017 r. (z dniem 27 października 2017 r. dysponentem FWOPP stał się dyrektor NIW-CRSO) wynosiły 49 550,30 zł. MRPiPS, jako dysponent funduszu, w 2017 r. nie ponosił wydatków z wyżej wymienionych środków.

II.6. Wspieranie i rozwijanie aktywności obywatelskiej w ramach inicjatyw nieformalnych

Szereg spontanicznych i interesujących inicjatyw realizowanych jest w oparciu o społeczności lokalne. Realizowane są w ten sposób ważne dla wspólnoty lokalnej działania o charakterze misyjnym pozwalające obywatelom czuć realny wpływ na rozwiązywanie dotyczących ich problemów. Mogą one być prowadzone przez niesformalizowane grupy ludzi w ramach inicjatyw nieformalnych. Ich wsparcie jest jednym z kluczowych działań realizowanych w ramach Programu FIO 2014-2020. W 2014 r. zdecydowano o prowadzeniu tego zadania w formule regionalnej. W tym celu wyłoniono 17 operatorów, których zadaniem było wspieranie aktywności obywatelskiej na poziomie lokalnym.

Zadania operatorów polegały na rozwoju i wzmacnianiu wspólnot lokalnych poprzez umożliwienie obywatelom i obywatelkom realizacji oddolnych inicjatyw i opierały się o 2 filary:

- regranting,
- zapewnienie możliwości realizacji inicjatyw grup nieformalnych.

Ponadto operator odpowiedzialny był za prowadzenie działań animacyjnych edukacyjnych i promocyjnych. Do zadań operatorów należało również wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie liderów w regionach o najniższej aktywności obywatelskiej.

W 2017 r. operatorzy kontynuowali swoje działania udzielając mikrodotacji młodym organizacjom pozarządowym oraz umożliwiając grupom nieformalnym realizację oddolnych inicjatyw. Dzięki temu wsparciu możliwa była realizacja projektów grup nieformalnych i samopomocowych. Ponadto lokalni liderzy otrzymywali wsparcie szkoleniowe. Działania w tej formule stymulowały tworzenie i wzmacnianie sieci społecznych, a co za tym idzie kapitału społecznego oraz integrację społeczną obywateli zajmujących się danym tematem a także wzrost zaufania społecznego.

III. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu

Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu w 2017 r. wyniosły 524,6 mln zł. W ewidencji księgowej MRPiPS nie znajdują się wydatki programów takich jak Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej (w 2017 r. na Program przeznaczono 120 000 000 zł) oraz Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH”, których ewidencja prowadzona jest na szczeblu województw (w 2017 r. na Program przeznaczono 165 000 000,00 łącznie z edycją specjalną „Za życiem”).

Nazwa programu/działania realizowanego w ramach Programu współpracy	Wartość środków przeznaczonych w 2017 r. na realizację programu/działania	Wartość środków przekazanych w 2017 r. na realizację programu/działania	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach danego programu w 2017 r.	Informacje dodatkowe
Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014 - 2020	60 mln zł	57 mln zł	668 (534 umowy z 2017 r. 134 umowy z 2016 r.)	Zawartych umów 668 zaś organizacji, którym została przekazana dotacja 760 (85 umów wspólnych) 46 344 720,93 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umów z 2017 r.) 11 002 023,53 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umów z 2016 r.) Łącznie: 57 346 744,46 zł
Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020	40 mln zł	37,8 mln zł	369	Zawartych umów 369 zaś organizacji, którym została przyznana dotacja 377 (8 umów wspólnych)
Program Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020	2,2 mln zł	2,2 mln zł	34	
Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności	6,3 mln zł	6,3 mln zł	62	
Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014-2020	330 mln zł	304 mln zł	3 (1 umowa z 2016 r.; 2 umowy z 2017 r.)	82 400 912,59 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umów z 2017 r.) 221 658 394,22 zł (kwota przekazanych środków dotycząca umowy z 2016 r.) Łącznie: 304 059 306,81 zł
Program „Oparcie społeczne dla osób	1,6 mln zł	1,6 mln zł	26	

Nazwa programu/działania realizowanego w ramach Programu współpracy	Wartość środków przeznaczonych w 2017 r. na realizację programu/działania	Wartość środków przekazanych w 2017 r. na realizację programu/działania	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach danego programu w 2017 r.	Informacje dodatkowe
z zaburzeniami psychicznymi				
Gwarancje dla młodzieży – konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (oś I)	60 mln zł	16,7 mln zł	17 (kumulatywnie 2016-2017)	
Gwarancje dla młodzieży – konkursy na szczeblu centralnym współfinansowane z EFS (oś II)	8 mln zł	3,5 mln zł	12	
Projekty konkursowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa PO WER)	2,7 mln zł	2,7 mln zł	1	Liderem projektu partnerskiego jest MRPiPS. Realizacja projektu na podstawie porozumienia zawartego z Instytucją Pośredniczącą PO WER (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów)
Konkursy na realizację wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) – Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej	8 mln zł	-	-	W 2017 r. ogłoszono dwa konkursy na realizację wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) – Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej.
Projekty systemowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna PO WER)	4,3 mln zł	4,3 mln zł	-	01.12.2017 r. została podpisana decyzja o dofinansowanie przedmiotowego projektu.

Nazwa programu/działania realizowanego w ramach Programu współpracy	Wartość środków przeznaczonych w 2017 r. na realizację programu/działania	Wartość środków przekazanych w 2017 r. na realizację programu/działania	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi w ramach danego programu w 2017 r.	Informacje dodatkowe
Konkurs Pozyskiwanie partnerów Karty Dużej Rodziny	1,5 mln zł	1,5 mln zł	1	
RAZEM	524,6 mln zł	437,6 mln zł (91,72 %)	1193	

*różnica pomiędzy kwotą zaplanowaną na dany program/działanie a kwotą rzeczywiście przekazaną wynika z faktu, że plany obejmują również działania w ramach m.in. pomocy technicznej danego programu, która nie jest uwzględniana w przekazywanych dotacjach. Tabela nie zawiera również danych w zakresie programów takich jak Resortowy Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Resortowy Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH”, których ewidencja prowadzona jest na szczeblu województw.

Środki finansowe przekazane na realizację Programu w latach 2015 – 2017			
2015 r.	2016 r.	2017 r.	RAZEM
351,8 mln zł	342,6 mln zł	437,6 mln zł	1 132 mln zł

IV. Podsumowanie

1. Minister, podobnie jak inne organy administracji rządowej, zgodnie z art. 5b znowelizowanej UDPPiW, ma obowiązek przyjęcia rocznego bądź wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Warto podkreślić, że program współpracy z organizacjami pozarządowymi Ministra został przyjęty jeszcze przed wprowadzeniem ww. przepisu, kiedy to przygotowanie takiego programu było dla ministrów i wojewodów fakultatywne.
2. Współpraca Ministra z organizacjami pozarządowymi realizowana jest w ramach sfer pożytku publicznego wymienionych w art. 4 UDPPiW.
3. Minister prowadzi politykę współpracy z organizacjami pozarządowymi w realizacji wszystkich polityk publicznych, za które odpowiada. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w funkcjonowaniu w ramach MRPiPS 14 ciał opiniodawczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów.
4. Rozwinięta jest także współpraca o charakterze finansowym poprzez funkcjonowanie szeregu resortowych, bądź rządowych programów dotacyjnych (11 programów).
5. Należy szczególnie podkreślić działania wskazane w Rządowym Programie dla Rodzin Wielodzietnych. Partnerem obsługi Programu jest organizacja pozarządowa. Dzięki zaangażowaniu do współpracy podmiotu, który od lat prowadzi działania na rzecz interesów społecznych i ekonomicznych rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin

wielopokoleniowych opiekujących się seniorami, a w szczególności dużych rodzin, niewątpliwie wpłynie na poszerzenie kręgu podmiotów oferujących uprawnienia posiadaczom Karty. Także realizując zadania przewidziane w Programie współpracy, Minister skupił szczególną uwagę na działaniach skierowanych do rodziny. W Programie Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w roku 2017 jednym z kryteriów strategicznych były działania na rzecz rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa.

6. Departamentem koordynującym współpracę z organizacjami pozarządowymi jest Departament Ekonomii Społecznej Solidarnej.